

Két előkelő személyiség

A főkapitányságon szünet nélkül folynak a kihallgatások. Strache főügyész és Makkai ügyész felváltva vezetik a jegyzőkönyvet. Ma újra kihallgatták Windischgrätz herceget, le tartóztatása óta immár hetedszer és többek közt, magánértesülés szerint, Horthy tiának szerepére vonatkozólag kértek tőle felvilágosításokat. A kihallgatás tehát azon előkelő két személy szerepére vonatkozott, akiket Rába D. zsó Strache főügyész előtt felemlített. Ezeknek egyike a kormányzó fia. A másiknak a személye még ismeretlen. Állítólag ez a két személyiség hozta össze Windischgrätzet Nádosssyval. Az ügyesség lépésről-lépésre halad előre a tényállás teljes felderítésében. Most minden igyekezet arra irányul, hogy ennek a két egyénnek a szerepét teljesen tisztázzák.

Nádosssy első kihallgatása

Nádosssy főkapitányt, mint foglyot, ma először hallgatta ki Strache főügyész. Míg herceg Windischgrätz Lajos tiszpapi fogsága alatt kétszer jelent meg kihallgatáson, Nádosssy főkapitányt kilencnapos fogsága alatt, a letartóztatásakor eszközölt kihallgatástól eltekintve, ma először hallgatták ki. A fogházörmmester és két fogházőr vezette be Nádosssy a főügyész szobájába. A szabályos jelentkezés után a börtönőrök az előszobába vonultak vissza.

Nádosssy késő esti kihallgatása nagy izgalmat keltett és bizonyára nagy jelentősége is van. A főkapitány féltiz után néhány perccel távozott a fogházörök kíséretében. Könnyű téli kabátját csak úgy panyókásan dobta a vállára, arca majdnem olyan vörös volt az izgalomtól, mint a multhét keddjén való első kihallgatása alkalmával. Külseje gondozott, cipője ragyogóan fényes, nadrágjának hajlása éles. Kabátján most is ott csüng a monokli, csak szakállát üt el kissé a rendestől, amely azelőtt mindig gondozott volt, míg most a fogságban az elhanyagoltság benyomását kelti.

Hölgyeim! Találkozott raktár miatt **rendkívül elárúsítás!**

Düfín kalapok 150 lej
Félc divatformák 175 lej
Bársony modellek 250 lej

IDEAL kalapüzlet
Oluj, Calea Regole Ferdinand 8.

A fürthi messiás

— Regény —

Irta Jacob Wassermann

Csendes-lassan száll az idő országok felett és nemzedékek felett és ha városokat is tipor el, ha erdőket tapos is széjjel és egykedvű mozdulattal új városokat és új erdőket vet az életbe, sohase tudja elrabolni a hazai rögnek drága szépségét vagy nyers durvaságát, egyszerűen azt az alakot és azt a képmást, amellyel az otthon egy megtölti fiának lelkét, hogy szinte a maga birtokába veszi és életének útján úgy veti a szívébe ezt a szót, mint a magot: az én rögömből vétettél.

A horizontnak edesen lélekbesimuló vonala, amely Nürnberg falaitól Altenbergen keresztül Kadolzburgig húzódik, aligha szenvedett bármiféle változást az évszázadok lefolyása alatt. Legföljebb, ha egy-egy viharos nyár egy-egy magányos nyárfát döntött ki, vagy egy-egy fékevesztett áradás egy-egy fenyligetet sodort el. Ott, ahol a Rednitz és Pegnitz egymásba ömlenek, az elmúlt kétszáz év természetesen kipusztította az erdők vegetációját, de messzibb, odaát a kőbányák és a sötét jegenyés körül, ősemlekezet óta változatlanul terül el a frank tartomány, messzi, széles, békés termékeny sík föld, ahol érik a mag és kövér a burgonya, virít a mák és barjánzik a burgundi répa.

Am a két folyó találkozásának háromszögében, a tizenhetedik évszázad háborúi nagyon is megtépásták a talaj természetes ékességeit. A harmincas években itt terült el a svéd

Negyvenmillió fizetésképtelenség Temesváron

Timisiora, január 14. Az Emánuel cég fizetésképtelensége után ma újabb hatalmas méretű fizetésképtelenséget jelentenek Temesváron. A „Sylos” ipari és mezőgazdasági részvénytársaság, amely főként húst és tojást exportált Franciaországba és Svájcba, bejelentette fizetésképtelenségét. A cég két évvel ezelőtt alakult és rohamos mértékben fejlődött. Az ideai rossz

téli szezon azonban oly nagy veszteségekkel járt, hogy a cég nem bírta tovább a hitelezőit kielégíteni. A passzívák meghaladják a 40 millió lejt, míg az aktívák 25 milliót tesznek ki. Egyes verziók szerint, az aktívák, figyelembevéve az egyik cégtárs magánvagyonát, (szeszgyár, mészégető) lényegesen magasabbak és elégségesek lesznek a passzívák fedezésére.

Újabb diákzavargások voltak Bukarestben

Bucuresti Bukarest, január 14. A fővárosban tegnap Bacaloglu vezetésével egy diákcsoport több járőrelőt inzulált. Főképpen olyanokat inzuláltak, akiket zsidóknak néztek. Többek között elverték egy Grober Izidor nevű dési kereskedőt és egy fővárosi textilnagykereskedőt, aki történetesen nem is zsidó, hanem német. A támadók közül letartóztatták Victor Medrea kolozsvári diákot s miután katonai igazolványai nem voltak rendben, továbbra is fogva tartották.

Ma alakul meg az új német kormány

(Berlin, január 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A birodalmi elnök délelőtt 11 óra 30 perckor fogadta Luthert és véglegesen megbízta a kormányalakítással, aki ezt a megbízást el is fogadta. Délután a kormányalakításnál összehívuló képviselőket, a centrum részéről Fahrenbachot, a demokratapárt részéről Kochot, a német néppárt képviselőt dr. Scholtzot, a bajor egyesült néppárttól Reichet és a gazdasági párt elnökét Brettert hivatta magához az elnök. A kancellár ezuttal már a pártok képviselői elé terjesztette a kormány programját.

A párt-frakciók ma még ülést tartanak, hogy a koalícióra vonatkozólag állást foglaljanak. A „Vossische Zeitung” jelentése szerint az egyes miniszteri tárcáknak a pártok között való felosztásáról szóló hírek még koraiak. Ebben a pillanatban a következő kormánylista kerül elő: elnök Luther, külügyminiszter Stresemann, belügyminiszter Koch, hadügyminiszter Gessler, pénzügyminiszter Reischold. Ha komplikációk nem jönnek közbe, az új kormány ma megalakul. Az utolsó táviratok szerint Lutherkancellár kabinetalakítása sikerrel járt.

Az Amerikába szakadt románok kiakarják fizetni hazájuk amerikai adósságát

(Bucuresti Bukarest, január 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az amerikai román adósságok ügyében érdekes és váratlan fordulat állott be. Nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy az amerikai románság elhatározta, hogy magára vállalja a több millió dollárra rugó adósság teljes összegének az egyezmény feltételei alapján való letörlesztését. Ezt az akciót, amelynek gazdasági és morális jelentősége is óriási, az Amerikában élő románság napilapja: a Youngstownban megjelenő „Romanul” kezdeményezte. A lap, amely jelentős szerepet játszik az újvilágban élő románság szellemi irányításában, december 27-iki számában vezércikkben szólítja fel olvasóit az adósságok kifizetésére.

Vegyünk példát az ittélő olaszoktól — írja a „Romanul”, — akik magukra vállalták hazájuknak másfélmilliárd dollárt kitevő adósságának,

vagy legalább is egy jórészenek letörlesztését.

A lap ezután rámutat arra, hogy hogy Románia adósságainak aránylag csekély volta lehetővé teszi a tengerentúli románságnak, hogy hazája válláról ezt a súlyos terhet levegye.

Rámutat a fiatal és a kezdet nehézségeivel küzdő ország nehéz viszonyaira, az adózó kispolgárok és parasztok rettenetes terheire és hazafias és szociális kötelességül röjja fel olvasóinak, hogy hazájuknak, nemzetüknek és testvéreiknek szeretete jegyében az akció támogatására siessenek.

Hogy e lelkes szavak nem tévesztették el hatáskukat, bizonyítják az akció első napjairól érkezett jelentések. Kissebb összegű hozzájárulások mellett akadtak olyanok is, akik évi 100—500 dollárig terjedő hozzájárulással igyekeznek az első öt év törlesztési részletének kifizetését lehetővé tenni.

nagy tábora és a megfélemlített paraszt úgy látta, hogy a földje vérrel van trágyázva. Gyors lábbal száguldott a háborus rettenés frankián át és az onolzbachi hercegségek és a nürnbergiek is rákényszerültek, hogy minden bátorságukat és istenben bizodalmaikat összeszedjék. Hosszu évek mulottak el, amíg az összetiport földek újra visszanyerték természetes termékenységüket, sőt még a békekötés után is, nem egy darab szántó elpusztulva hevert. Mindenütt látható volt a gögös ellenség kezének nyoma. Fürth városában, Nagy Károly kápolnájának közelében, a lövészek piacán egy hatalmas kőrakás nyujakozik a magasba és mondják, hogy a svédok hordották föl, gyözelmeik emlékeztetőjéül: tudniük minden kődarab egy kirabolt házat jelentett. A béke lassan újra elterjeszkedett. Félénk tartózkodással növekedett és hitetlenkedő szemmel tekintett végig a Regnitz síkságán. A nép lassan feledni kezdett és idaje jött annak is, amikor az apák és az öreg veteránok a csaták borzalmairól meséltek és nem kimélték a fáradságot, hogy az átélte nyomorúságokat nagy fantáziával színezzék ki és hogy ami hőstetteket másoktól hallottak, a maguk javára írják. Így szokás ez a haragosoknál, amióta háborúk vannak és a frankia-béliek is nagyobb hősök voltak a nyelvékkel, mint a két öklükkel. A háboru színebbé és vidámabbá válik — ha az évek már messzire vitték és sokan vannak, akik moolygva mesélnek ugyanazokról a borzalmakról, amelyek egykor lelkük gyökerében remegtették meg őket.

Ott, a kápolna mellett, a „Svédok-halmán” sok mindenféle kődarabok között egy szépen

faragott gránittömb is volt, amelybe farcsa, idegen írásjelek voltak vésvé. Egy zsidó sírkőnek felirata volt ez. A svédok a zsidók temetőjéből lopták el és az igazhívő keresztények kövei közé dobták. De senki keresztény nem merete ezt a követ eltávolítani, mert cikornyás betűiből nagy idegenszerűség áradt széjjel és attól féltek, hogy valami varázsigé fogja hatalmába ejteni őket, ha csak meg is érnék az istentelen zsidókövet. Három évtizednél hosszabb ideig fordítva így hangzott: „A szép József, akit öröm volt látni, a szemünk gyönyörűsége, immár nem él. Imár Gabriél és Michaél állanak őrt, jobbán és balján. Életének évei kevesek voltak és szomorúak. Nem élt többet hetven esztendőnél. Olyan bíró volt, aki, mint Bírák és Debóra, nagy dicsőséggel kormányozta a népet. Gyönyörűségét a tanulásban kereste és életének minden törekvése hasonlatos volt a születéséhez, tudniillik bűnöktől tiszta. Mikor pedig lelke a hét ötödik napján megvált a testétől, hallatszott sírás és jajgatás. Bambergben halt meg, lelkében megnyugodva, Sziván hónap huszonnyolcadik napján. És most ime napja jött, amikor is nyomorúságunkban és szívünk fájdalmában megtépjük ruhánkat és szemünkből áradnak a könnyek. Halála után Fürth-ben helyezték örök nyugalomra. Lelke köttessék egygő az Örök Kötelékébe, Abrahámnak, Izsáknak, Jákobnak és Sárának lelkével.”

A zsidóknak hosszú időn át keserűségük volt, hogy halottaikkal megszentelt temetőjük egy sírkövet így megszenstelenítve látták. Ugy érezték, hogy a szép Józsefnek, a Natáli

Szinmű négy f
Duvernois. A kol
a for

A tegnap e
egyike azoknak
vagy egy en
tárják élénk
bűnét vagy er
tudós felesége
tehát róla, hog
vezetékre hajló
ténnetudós, aha
igyekezze a neg
való kacózkodás
pacsstéldött, m
mástól.

Van azonban
abban amiként
megtezi a m
egyazon bűnben
tudomást szerz
tat Fouraier-
köccel, — aki
rátjának, hogy
szép arszonyná
gát — egy k
rés vigaszt, ak
születik.

A negyven
mint amikor és
forrósággal süt
hanem leegys.
ez a boldog, r
akinek egész v
amit Franc is
boldogságba v
halál mely él
Francis feles
szintén gyerme
meket kísérel
hogy az a gye
ból származot
Hat és tel
társak csendes
cois egy napon
ságuk alatt vi
akított gyerme
nevelje olyan
neveli. Az ass
eszébe Four
csupán vétk
kérés és csod
jára akarja bi
ményét.

— Hogyja

fiának lelke
éjszaka halk
rül. De ok s
tani, mert a
nek tud a m
új háboru el
paraszt még
boru terheit
imádságokat

Igy állot
töls elítő so
sziből jött id
és nemesebb
tatta. Nem t
befelé nézett
görbe, zezg
Bamberg érs
öszidőn egés
tul is kicsap
genye mindi
A viz ugy t
Milano felé
mindenfél
számmokkal
megvadult f
ragadott.

Am, ha
istenes teme
azonban, gy
dolgok, val
moly arccal
sát, akik ug
bek a terite
hart, esőt é
viselt el és
homlokára,
ros esthajna

Őszi szerelem

Színmű négy felvonásban. Írták Pierre Wolf és Duvernois. Fordította Sebastyén K. Bemutatta a kolozsvári Magyar Színház

A tegnapi este bemutatott „Őszi szerelem” egyike azoknak a jó színdaraboknak, amelyek hi, vagy nagy emberi tragédiák prizmáján keresztül tárják elénk egy társadalmi osztály ferdeségeit, bánatát vagy erényeit. Francois Mesange történet tudós felesége nagyvilági életet él és igazán nem tehet róla, hogy vérében apjának könyvelő, élvezetése hajló tulajdonságait herdozza. És a történetűdés, ahelyett, hogy felsőjét visszatartani igyekezze a nagyvilági életben kísértő kalandokkal való kacskodásból, félreláll. Ezzel sorsuk meg is presztéződött, mert egyre jobban távolodnak el egymástól.

Van azonban valami költői igazságszolgáltatás abban amikent ez a két elhajló irányú élet megmutatja a maga visszahajló útját odáig, ahol egyazon bűnben nyeri el büntetését. Amikor a tudós tudomást szerez arról, hogy felesége viszonyt folytat Fourrier-re, egy szegény, feleslt piper köccsel, — aki szemérmeltesül vallja be tudós bakköccsel, hogy ma ennél, holnap meg amannál a rájtánék, hogy ma ennél, holnap meg amannál a szép asszonynál ebédol és így tartja feun örme gát — egy kedves, egyszerű elarusítóleányzál keresi a viaszt, akit megszeret és akitől gyermeke születik.

A negyvenéves férfi utolsó szerelme az Olysn, mint amikor ősi hervadás közt, négyezer nyári forrósággal sít bele a nap. Nem töpreng már, hanem legys. erődök és maga is olyan lesz, mint ez a boldg. r. j. g. és balolvadó leány asszony, akiknek egész világa a szerelem és az a kis villa, amit Francois megvásárolt neki. De ebbe a nagy boldogságha varattalul lelemarkol a könyörtelen halál mely elgondja Germaine-t. Nicole asszonynak, Francois feleségének, Fourrierrel való viszonyából szintén gyermeke születik. Francois a két gyermeket kisereli, mert nem tudja elviselni a gondolatot, hogy az a gyermek, mely a felesége bűnös viszonyából származott, az ő nevét viselje.

Hat év telik el és a sokat szenvedett házastársak eszdes harmoniában élnek egymással. Francois egy napon bevallja felesége előtt, hogy házasságuk alatt visznya volt valakivel, aki meghalt, de akitől gyermeke született. Kéri, fogadja házába és nevelje olyan szeretettel, ahogyan saját gyermekét neveli. Az asszony, akinek csak az imént juttatta eszébe Fourrierrel varatlan megjelése, hogy csunyán vétkezett férje ellen, elhárítja magától a kérést és csodálkozik az n, hogy férje az ő gondjára akarja bízni egy bűnös viszony élő következő ményét.

— Hogyan kívánhatod, — mondja az asszony

fiának lelke nem talál nyugodalmat és minden éjszaka halk sirással lebeg a Svédék-halma körül. De ők se merészelték a sírkövet eltávolítani, mert a Svédék-halmát valami békejelképnek tudta mindenki és minden megrongálását új háboru előjelének látták volna. A polgár és paraszt még görnyedve hordta az elmult háboru terheit és sokan papoknál rendeltek meg imádságokat a hosszú, tartós békéért.

Igy állott hát a zsidók sírköve, száz más, töls elűt sorstársak között, mint valami mesztől jött idegen. Ömeretlen nyelvet beszélt és nemesebb formája jobb sorsra méltónak mutatott. Nem tekintett hifelé a síkságra, hanem befelé nézett Fürth város alacsony házai és görbe, zegzugos sikáiorai felé. A közelben Bamberg ereseége felé zugott a folyó és ha őszidőn egészen a part pereméig és még azon túl is kicsapta sárga árját, akkor néhány jegenye mindig életét vesztette a lövészek piacán. A víz ugy törte le, mint a száraz galyakat és Milanó felé sodorta őket, testvéri együttesben mindenféle gerendákkal, fatönkökkel, házi számmokkal és egyéb tréfás dolgokkal, amiket a megvadult folyó Nürnberg városából magával ragadott.

Am, ha a szép József sírköve vesztett is istenes temetői nyugodalmából, ezzel szemben azonban, gyarapodott világbölcsességben és a dolgok, valamint emberek ösmeretében. Komoly arccal szemlélte az emberek sürgés forgását, akik úgy rajzoltak körülötte, mint a verebek a terített asztal körül. Szélvészt és hóvihart, esőt és napsütést egyforma türelemmel viselt el és ha a szelid Éj árnyat borított szürke homlokára, akkor is még mindig, mintha a piros esthajnali sugár egy édes visszfénye látszott volna rajta, vagy talán a jövődó hajnali pirakat előrevetett sugara. Mert a nap ezen a földrészen napszálltakor és napkeltekor valami hihetetlen tüzzel izzik, amit a tudósok a talaj gazdag párázásával magyaráznak.

— hogy ezt a törvénytelen, fatyuhajtást szeressem, megcsókoljam.

Francois ekkor behívja, az asszony által Fourriernek tulajdonított gyermeket, magához öleli és megcsókolja.

— No látod, hogy lehet! — És az asszony már nem ellenkezik. A gyermeket kézbe fogadja és a nagy viharok után, megbékélve újra találkoznak.

A darab érdekes cselekménye mindvégig lebilincselő. Tele van finom hatásokkal, de amellet realiztikus erővel tárja fel a polgári osztály konvenciójából származó visszasságokat, anélkül azonban, hogy szociális problémákat érintene. Kikapott részlete ez a darab annak a francia polgári milliónek, mely Balzac óta egész napjainkig legfőbb problémáit a szerelmi élet különböző változataiból merítette és amelyet a pénz és a vér váltakozó

ritmusa irányít.

A szereplőkről és a rendezésről ezuttal csak jött mondhatunk. Forgács a tudós és férj szerepében sok iniciációval alakított. Különösen illuziót kelő volt az önmagával viaskodó és mégis fölényes elnézéssel megbocsátó jelenetekben, valamint a Germaine val való idillikus jeleneteiben. Baróti Ervsi nagy készséggel és sok finomsággal adta Nicole asszonyt. Kemény Fournier szerepében, Leóvay pedig, mint Francois apósa voltak nagyon jók. A többi szereplők közül elsősorban Marsi Gizit (Germaine) és Csellét (Simon titkár) kell kiemelni, mint olyanokat, akik nagyban hozzájárultak a darab teljes sikeréhez. Teljesen kielégítők voltak még a fentiekben kívül Mihályti, K. Tóth Ervsi, Deésy, Kőszegi Margit és Lendvay Bőske, valamint a többi néhány kis szereplő. —ceil

Súlyos ítéletek

A nagybányai és dési ifjumenkások monstre-pörében. Öt évi fegyház a két fővádottnak. Tizenhat vádlottat felmentettek

(Cluj Kolozsvár, január 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári VI. hadtest parancsnoksága ma délelőt 9 órakor folytatta a nagybányai és dési ifjumenkások monstre-pörének tárgyalását. Mint az Uj Kelet megírta, a kommunista szervezkedéssel vádolt ifjumenkások kihallgatását tegnap este hét órakor fejezte be Vladescu hadbíró ezredes elnök.

Ma délelőt 9 órakor vonulnak be a vádlottak és valamennyien a rácsokat mögött helyezkednek el. Dr. Eugen Dunca, az ifjumenkások védője emelkedik szólásra és hatalmas védőbeszédében lélektani alapon boncolgatja az ifjumenkások szervezkedésének indokait. Mindnyájan ugy vagyunk — mondotta — hogy a nagy összeomlások után, a ma világának túlfutott atmoszférájában feszült idegekkel kapaszkodunk valamilyen megmentőnek tetsző eszme után. Mennyire inkább áll ez ezekre a lelki fejlődésük legkezdetén levő fiatalemberekre, akik hiányos itélőképességgel és az adottságok nemismerésével a kommunista eszmébe bódultak bele. Éles párhuzamot von a kommunizmus, bolsevizmus, nihilizmus és anarchizmus között és megállapítja, hogy elmélet és gyakorlat között lényeges a különbség. Ezek az ifjumenkások nem aktív kommunisták, mint voltak például a tatarbunari per vádlottjai.

— Kommunizmus, nihilizmus, anarchizmus, ez mind egyforma. Egynéven: mortizmus — mondja az elnök. — Valamennyi a mai állami rend halálát akarja és felforgatásra törekszik...

A védő polemizál az elnökkel és folytatva beszédét, kéri a bíróságot, hogy ne ítélje el ezeket a fiatalembereket, ne tegye őket a kommunista eszme martirjává, hanem a felmenésükkel mutasson utat

egy másik eszme felé, amely a fogékony fiatal lelkében bizonyára termékeny talajra fog találni. Az elnök ezután felfüggeszti a tárgyalást. Szünet közben élénk vita indult meg a hadbírósg tagjai, a védők, vádlottak, újságírók és az ügyészek között. A vádlottak valamennyien belátják tévedésüket és ígérk, hogy felmentésük esetén minden további mozgalomtól távol tartják magukat. Különben sem akartak mást, mint tanulni és ugy hitték, hogy sanyaru helyzetükön segítenek a szervezkedéssel. A röpiratekat nem is értették meg.

A hadbírósg elfoglalja a helyét és az elnök röviden ismerteti a v. dat. A vádlott ifjumenkások valamennyien kijelentik, hogy ártatlanoknak érzik magukat és ezután csak dolgozni fognak. A hadbírósg felegykor ítélethozatalra vonul vissza. Délután félkettőkor hirdetik ki az ítéletet. A hadbírósg a huszonkilenc ifjumenkás közül tizenháromat bűnösnek talál és Berindean Janót, Salamon Jankát 5—5 évi fegyházra, 10—10 ezer lej pénzbüntetésre és politikai jogaiknak 10—10 évi felfüggesztésére, Miskovics Ernőt, Birtás Gábort 3—3 évi fegyházra, 5—5 ezer lej pénzbüntetésre és politikai jogaiknak 10—10 évi felfüggesztésére, Cseterás Sándort 2 évi fegyházra, 5 ezer lej pénzbüntetésre és politikai jogaiknak 5 évi felfüggesztésére, Matolcsi Lászlót, Libik Lászlót, Farkas Józsefet 1—1 évi fegyházra, 3—3 ezer lej pénzbüntetésre és politikai jogaiknak 5—5 évi felfüggesztésére, öt vádlottat egyenkint 6 hónapi börtönrre, 2 ezer lej pénzbüntetésre és politikai jogaiknak öt évi felfüggesztésére ítélte. A többi vádlottat felmentette.

Az ügyész megnyugodott az ítéletben, a védő és az elítéltek felebbeszét jelentettek be.

és az égbolt csillagait sápadtnak látta mindenki, aki a zürzavaros fénykörben állott. Az öreg zsidó, a szeme fölé emelte jobb tenyerét ellenzőnek és sötéten, kutatra neezett a vidám nyüzsgésbe. Az arca zöldes-fehér színű volt és vörös szakálla soványan vette körül orcáját és állát valahogy ugy, hogy inkább csak valami keret-félének látszott és az arcának valami idegen-szerű, valami megdöbbentő nyilvánvalóságot adott. Sötét szemsugara nyugtalanul tévelygett a pirossal aláfutott szemefehérjében és olykor-olykor ugy kitágultak a pupillái, mint valami ragadozóé. Zsidó szemek voltak: telve siet-séggel, telve nyugalomtalansággal, telve határozatlan könyörgéssel, nyomott gyöngédséggel, majd szenvedélyben lángoló, majd buskomorságban minden tüzet vesztő, — a hajszolt vadállat szeme, aki félve és erőtlentül veti pillantását az üldözője felé vagy rázkodó vágyakozással mered ki, a messzi szabad tájak felé.

— A nép megvadult, — mormolta halkan — itt táncolnak és és pásztorsípót fujnak és holnap isten ítéletet tart.

Megállott, mélyen meghajolt kelet felé és vékony ajka rövid imádságot suttozott.

A piac jegenyéi alatt egy cigányleány valami különös táncot járt és két hegedülő fiu huzta a nótát hozzá. A nézők tömege tágas körben állotta körül és mindannyiuknak szinte elakadt a lélekzete, a nagy kíváncsiságban. Így volt ez mindig Remigiúsnak, Leodegarnak és Lukreciának idejében, Fürth városában. Az emberek fölébredtek nyomoztató gondjaik álmából és egyszer egy esztendőben szabadoknak, boldogságra hivattnaknak érezték magukat.

Folytatása következik.

Váron

veszteségekkel ább a hitelezőit haladják a 40 milliót tesznek aktívák, figye-magánvgyonát, en magasabbak vák fedezésére.

tben

egy diákcso-néztek. Többek nagykereskedőt, Victor Madrea is fogva tar-

ány

tartanak, hogy t foglaljanak. A szerint az egyes ok között való koraiak. Ebben mánylista cirku-ster Stresemann, miniszter Gass- . Ha kompliká-uj kormány ma k szerint Luther rrel járt.

sságát

letörlesztését. hogy hogy Romá-ny volt lehetővé ak, hogy hazája Eye. zdet nehézségeivel az adózó kispolgá-beire és hazafias és olvasóinak, hogy estvéreiknek szere-sására siessenek. vesztették el hatá-30 napjairól érke-gő hozzájárulások k évi 100—500 igyekeznek az első etését lehetővé tenni.

amelybe furcsa, e. Egy zsidó sir-édek a zsidók te-gazhivó kereszté-senki keresztény volítani, mert ci-egenszerűség árát valami varázsige ha csak meg is ret. Három évti-igy a sírkő. Fölt-va így hangzott: volt látni, a sze-rt nem él. Immr-rt, jobbjan és bal-voltak és szomo-esztendőnél. Olyan és Debóra, nagy lépet. Gyönyörűs-életének minden születéséhez, tudni-pedig lelke a hét testétől, hallatszott en halt meg, lelké-hónap huszonnyol-napja jött, amikor ivünk fájdalombanünkől áradnak a-ben helyezték örök egyé az Élők sáknak, Jákobnak

n át keserűségük szentelt temetőjük égtelenítve látták. zsofsznek, a Natáli

Zsidó álmessiasok

Mai számunkban kezdjük meg Jacob Wassermann világírú regényének a „A fűrth-i messiás“nak folytatásos közlését. A regény a Sabbataj Zwi-féle messiás mozgalom németországi hullámverésének egyik megkapó epizódját írja le. Nem lesz érdektelen, ha ez alkalommal ismertetni fogunk egy másik ugyancsak németországi messiás-mozgalmat, mely néhány évszázaddal előbb játszódott le.

A szeretet vallásának 1286. évében, az év első hónapjaiban — talán éppen január havában — nagy utra készültek a németországi zsidók. Összeszedték nyomorúságos ócmókjukat, a férfiak batyujokba kötötték földi vagyonukat az asszonyok karjukba vették gyerekeiket és hosszú menetben elindultak Németország messze vidékeiről gyalogszerrel Palesztina felé. Az őshaza felé indulók élén Németország első országos főrabijja, akit maga I. Habsburgi Rudolf császár installált erre a tisztségre, a tozafisták utolsó fénysugára, a világ híres Rabbi Meir von Rothenburg lépdelt. Súlyos okai voltak ennek: a keserves, kétségbeesett és mégis csupa hittel és izgalmas örömmel teljes exodusnak. Németországban a zsidók helyzete akkoriban már tarthatatlanná vált. Véres zsidóüldözések, tömeggyilkolások, vérvádak, kutmérgezési pörök egymást érték.

A zsidó minden törvényen kívül álló vadnak számított, akire pusztán kedvtelésből is szabad, sőt illik és kell vadászni és akinek utcán-házban való megölését senki és senkitől nem kéri számon. Az irtózáttal teli német középkor éjszakája volt ez és ennek a nagy éjjelnek véres sötétségén, az 1286-ik esztendőben egy felvillanó fénysugár hasított keresztül és megdobogtatta az alélt zsidó szíveket. Szállongó hírek jöttek, hogy valahol messi keleten megszületett a zsidók messiása, végetérnek a számkivetés napjai és a széjjelszórt zsidó nép újra visszamehet ősi országába, Palesztinába. A németországi zsidók rettenetes szorongatásukban nem várták be a hír igazolását, ezer kétség és remények között utrakeltek az őshaza felé és élükön a szentéletű nagy tudós, Rabbi Meir von Rothenburg haladt.

A messiási hír csak részben volt igaz. Nem Keleten, hanem Szicíliában élt akkor az az ember, aki lángész és örület határán profétának mondotta magát, közeli napokra hirdette a messiási kort és azt, hogy istentől van elhivatva, hogy visszavezesse a megváltott zsidó népet ősi szabad országába, Palesztinába. Ábrahám ben Samuel Abulafia volt ennek a különös embernek neve és mai évforduló-megemlékezésünkben róla szóljon az írás.

Ha igaz a költő mondása, hogy:

„... csak szokatlan sorsok

„Nagyok s furák érdemlenek betűt“, akkor Ábrahám ben Samuel Abulafiáról egész hősköteményeket, kötetes regényeket kellene írni. Csak a hírneves spanyol-zsidó család, rabbik, tudósok és nagy orvosok kerültek ki belőle (az Abulafia ezú maga is annyit jelent: „Az egészség atyja“) és leszármazottjai még ma is élnek. Az alszországi Bulaffik és az angolországi Bolaffeyk mind ennek a nagy családnak egyenes leszármazottjai. A mi Ábrahámunk Saragonban született és előkelő családjának tradícióhoz híven, tudományos nevelésben részesült. Ez a fiatal Abulafia a beteges lángész mohóságával szivta magába korának minden tudását. De korán árvaságra jutott és lelki korlátozás nélkül maradván, rajta is erőt vett a nagy zsidó betegség: a gyökértelen lélek szomjas vágyakozása az őstől, az ősgugar rögai felé. Akkoriban valami legenda élt a zsidók között, hogy messi Keleten, talán Afrikában van egy folyó, a Szambation, amelynek partján az elveszett tíz zsidó törzs utódai élnek önálló, mindenkitől független zsidó államban és csak a kedvező jelt várják, hogy egyesüljenek velünk, széjjelszórt testvéreikkel, hogy aztán együttesen foglaljuk vissza az őök földjét: Palesztinát.

A fiatal Abulafiát megejtette a zsidó betegség és utnak indult, hogy megkeresse a legendás folyót és a független zsidó államot és az elveszett tíz törzset. És ettől az időtől kezdve telve volt furcsa és megdöbbentő kalandokkal. Utja Görögországon vezetett keresztül, elérkezett Palesztina földjére is, de kénytelen volt visszafordulni, mert a mongol népvándorlás hullámai éppen akkor özönlöttek el Szíriát és Palesztinát. Visszatért Európába. Itália egyetemén filozófiát hallgatott. De a tudás nem tudta kielégíteni szomjazó lelkét. Csakhamar újra Spanyolországban van, ahol a misztikus kabala-tu-

domány karjaiba veti magát és ez aztán egész életére rányomta a bélyegét. Nyugtalan vágyakozása újra Görögországba hajtja, onnan másodszor is Itáliába hajszik, de mostan már misztikus tudománnyal megtelve és misztikus hatalmak segítségével akarja hozni a megváltást a népének.

1280-ban Itáliában az a furcsa ötlete támadt, hogy III. Miklós pápát zsidó hitre téríti. A pápa abban az időben éppen a Róma mellett fekvő Sutoriánóban tartózkodott és amikor értesült ennek a furcsa zsidónak tervéről, parancsot adott, hogy még a város kapuja előtt fogják el és égessek meg. A máglyát már fel is rakták és az égő szurokfáklák készen várták a nagyírú kalandor tudóst. Abulafia tudott az előkészületekről, de mitsem törődve vele, bátran lépett át a város kapuján és az örök nem mertek hozzányulni. A pápával azonban nem találkozhatott, mert állítólag még az éjjelen szívessül-ütés érte és meghalt. Abulafiát másnap börtönbe vetették és rövid raboskodás árán megszabadult furcsa kalandjának következményeitől. A következő években Szicília, Róma és más itáliai városok között bolyong, sehol sincs hosszabb ideig nyugta, de mindenütt szinte ontja magából a félig fantasztikus, félig mély tudományosságú kabbalisztikus könyveket, amelyeknek szinte visszatérő refrénje „a megváltás“. És nem szabad elfeledni: a zsidó „megváltás“ fogalma mindig egyet jelentett a nemzeti megváltással. Messinában már iskolája is keletkezett.

Ezen a helyen huzamosabb ideig élt szigorú a szkétaságban és kabbalisztikus számításal kiszámította a messiási kor, vagyis a megváltás idejét. Számítása szerint az 1290. évről kellett a megváltást hozni. De a megváltás idejének kinyilatkoztatását a profétai lényegtől már csak egy hajszál választja el — és Abulafia, aki törhetetlenül hitt az ő kabbalisztikus számításaiban, kénytelen volt hinni a maga profétai, sőt messiási küldetésé-

ben is. De ez még nem volt a legnagyobb baj. Hanem az, hogy a nép nagy tömegei is föltétlenül hittek benne és benne látták a messiási kor jövetelének hirdetőjét. Mert a zsidó nép akkor már annyira telve volt vágyakozással a nemzeti megváltás után, hogy érthető, ha rejongó hittel dobta magát oda mindenkinek, aki becsületes meggyőződéssel hirdette vagy hozni akarta ezt a megváltást. És Abulafia messiás hirdetésének talán ugyanolyan tragikus, romboló hatása lett volna mint későbbi utódja Sabbataj Zwi mozgalmának, ha az akkori legnagyobb zsidó vallási tekintély Salámó ben Aderet, a híres „Rasba“ nyíltan és határozottan nem foglal állást ellene.

Rasba állásfoglalása megtörte Abulafia varázshatalmát és ennek a különös embernek nyugtalan, vágyakozó lelke nem hozott nagyobb veszedelmet a zsidó nép közösségére. Csak véletlenül mulott ez, mert ámbár, hogy Abulafia az ugynevezett „álmessiasok“ közé tartozik, — nem volt tudatos kalandor, sőt igen erős, igen becsületes jellem volt, aki becsülettel kereszte, mert szomjuhozta az igazságot. Műveiben, minden kabbalisztikus fantazmagóriák ellenére is tömegesen vannak éles megfigyelések, fenséges gondolatok és írásainak homályán nagyon sokszor világít keresztül az elveült zseni csodálatosan tiszta világmegváltása. Ami pedig az „álmessiasok“ lényegét illeti, a történelem már régen igazolta ezeket a sokáig félreismert és vádakkal elhalmozott zsidó emberjelenségeket. A mi „álmessiasaink“ sohasem voltak mások, mint a zsidó nép nemzeti megváltás felé vágyakozásának egy emberbe való sűrűsödése, a zsidó közösség örök vágyát fejezték ki ezek az álmessiasok, akik csak azért lettek „álmessiasokká, mert nem adatott meg nekik, hogy megjeljenek az, ami szívüknek és lelküknek véresen becsületes vágyakozása volt.

Giszkalay János

Az első zsidó nemzeti kölcsön

Tízmillió font hat és fél—nyolc százalék kamattal. A kölcsönt a Jewish Agency venné fel és a Zsidó Nemzeti Jegybank gondoskodik a hovatfordításáról

(Bécs, január 14. Az Uj Kelet tudósítójától.)

A zsidó országépítő mozgalomnak már évek óta egyik sarkalatos programját képezi a Palesztina-munkának egy nagyobb népszövetségi kölcsönnel való anyagi alátámasztása. A most nyáron lezajlott bécsi cionista világkongresszus külön bizottságot is küldött ki dr. Arthur Ruppinn elnökle alatt, amelynek feladatát képezi a kölcsön megvalósításának tanulmányozása és előkészítése. A zsidó nemzeti kölcsön kérdése a zsidó közgazdasági irodalmat is élénken foglalkoztatja. Dr. Adolf Böhm, a cionizmus kitűnő teoretikusa a napokban hosszabb cikksorozat közlését kezdte meg, amelyek első részében a tudós szerző azokat a javaslatokat ismerteti és foglalja össze, amelyek a nemzeti kölcsön ügyében eddig napvilágot láttak. Adolf Böhm ezeket írja:

Már Artur Ruppinn beszélt az 1919-ben megjelent „Erec Jiszráél felépítése“ című munkájában arról, hogy a Palesztinában együttes zsidóság a telepítési munka finanszírozására nemzeti kölcsönt vehetne fel. Az akkori időpontot azonban még korainak látta a kölcsön felvételére. Dr. Chaim Arlosorff már részletesebben vizsgálja ezt a kérdést. „A Jewish Agency kolonizációs költségvetése“ című, 1923-ban megjelent könyvében, amely az adatok, javaslatok és bizonyítékok egész halmazát tartalmazza és célszerű tanulmányok tekintendő mindazok részére, akik a nemzeti kölcsön kérdéssel behatóbban kívánnak foglalkozni. Max Klein, kereskedelmi tanácsos, a XIV. cionista világkongresszus elnöke ugyancsak betérjlesztett egy dolgozatot: „A nagy Palesztina-kölcsön“ és végül most nyilvánosságra került Ruppinn tervének hiteles szövege is. Eme nagyobbáru javaslatokon kívül az utóbbi évek folyamán több kisebb jelentőségű előterjesztés is történt erről a kérdésről.

A rendelkezésünkre álló anyag összességéből a következőkben válogatjuk ki a főbb szempontokat:

1. A Népszövetség erkölcsi támogatása.

Ruppinn joggal teszi ettől függővé az egész terv sikerességét. Rámutat arra, hogy a Népszövetség egyizben már a görögöknek Törökországból törőnt kiutasítások támogatást nyújtott olyképpen, hogy a menekülők segélyezésére fordított kölcsönösségeket garantálta. Ruppinn arról is említést tesz, hogy a palesztinai

kölcsön hovatfordításánál a Népszövetség, mint ellenőrzőszerv, működik közre, ami — szerinte — a kölcsönajegyzést jelentékeny mértékben megkönnyiténé.

Itt kell megemlítenünk, hogy a Népszövetség mandátumbizottsága, 1924 novemberében tartott első ülésén, Sir F. Lugard (Anglia) referátuma alapján, részletesen tárgyalta a mandátumok által kormányzott országok kölcsönkérdését. Ezen az ülésen főleg arról volt szó, hogy a tőkés aggodalommal tekintenek az ilyen kölcsönügyletek elé, mert attól tartanak, hogy a mandátumokat, még a kölcsön lejártá előtt, visszavonhatják. A Népszövetség mandátumbizottsága ezzel az aggodalommal szemben annak idején azzal érvelt, hogy a kölcsönöket reális biztosítékokkal fedezik le. Egyébként is a mandátumok csakis akkor szűnnek meg, ha a mandatarius hatalmak azokról önként lemondanak. Ez nem zárja ki azt, hogy mi magunk is ne gondoljunk arra, hogy a mandátum a mai formájában esetleg nem marad fenn. Epen ezért kell minél reálisabb garanciákról gondoskodnunk.

2. Nagybritannia támogatása.

Erről a kérdéstről Ruppinn nem mond semmit. Klein megemlíti, hogy Angliát már csak azért is érdekelné fogja egy zsidó nemzeti kölcsön, mert az ezáltal előállott nagyobbáru palesztinai szükséglet az angol ipari termékek fokozottabb behozatalát és ezáltal az angol munkapiac erősebb foglalkoztatását vonná maga után. De érdeklí Angliát már csak azért is, mert a tízmillió fontsterlingre kontemplált kölcsönösszeg, amelynek nagyrészt Anglián kívül élők adnak össze, egy angol mandatarius terület felvirágoztatására szolgál. A Népszövetség bizottsága az 1924-ben folytatott errevonatkozó tárgyalásain sem beszélt másról, mint a mandatarius hatalomnak az általa kormányzott országnak nyújtandó kölcsönről. Tudvalevőleg maga a Palesztina-kormány már évek óta igyekszik egy két- és félmillió fontsterlinget kitevő kölcsönt felvenni, mindezeidig azonban ez nem sikerült.

3. A kölcsön felvevője.

Arlosoro szerint a kölcsönt a Jewish Agency kell felvennie, amely mögött még egy külön garancia-szindikátus fedezné azt. Ezzel szemben Ruppinn annak a véleményének ad kifejezést, hogy a kölcsön felvételére a Jewish

Agency egy külön társaságot, a Jewish National Home Companyt (Zsidó Nemzeti Otthon Társaságot) alkosson.

4. A biztosítékok.

Arlosoro amellett száll sikra, hogy a kölcsön tőkét és kamatait a zsidó nemzeti vagyongarantálja. A két nemzeti alap, a Keren Hajjeszód és a Keren Kajemet, a nemzeti bankok alapítói, továbbá a városok (mint Tel-Aviv) és az „ICA” magántársaságai (mint Meesek, Cion Commonwealth) szolgáljanak biztosítékkal. Emellett tekintetbe jön még, hogy a kölcsöntőkéből hitelintézeteket fognak létesíteni, amelyek önmagukban is garanciát jelentenek, továbbá egy általános gazdasági fellendülésre, a hitelek olcsóbbodására kell számítani, amelyek szintén a kölcsön biztonságát jelentik. Mindezek a garanciák a Jewish Agency garancia szindikátusának rendelkezésére állanak.

Max Klein a tüke és kamatfizetésre szolgáló biztosítékot azokban az ellenértékekben látja, amelyek a kölcsön felhasználásával majd előállanak. Ruppinn elvlasztja a tüke és a kamatkérdést. A tüke garantálásának kérdését megoldottnak látja azzal, hogy a kölcsönösszegeket kizárólag megfelelő tőkével rendelkező bankoknak bocsátanak rendelkezésükre, továbbá olyan pénzintézeteknek, amelyeknél az általuk adott hitelek összege megfelelő szigorúsággal korlátozva van. A kamatbiztosítékot a városok, községek, magánszemélyek és a Keren Hajjeszód szolgáltatnák, amelyek köteleznék magukat arra, hogy a Jewish National Home Companynak husz éven keresztül, évente kétszázezer font sterling készpénzt fizetnének, aminek ellenében a kölcsönből részjegyeket kapnának, azzal a joggal, hogy hováfordításának intézésében résztvehesnek.

5. A kölcsön hováfordítása.

Arlosorof azt gondolja, hogy egy központi hitelintézetet kell létesíteni, amelynek joga volna bankjegyeket kibocsátani és így egy centrumot jelentene a bankok és a Jewish Agency társaságai és intézetei között. Ezeknek az utóbbi intézeteknek és társaságoknak a tőkét ez a központi hitelintézet fogná össze, amiként ezt már 1920-ban Mr. Simon a Holding Companyval tervezte. Tervbe van véve ezenkívül egy földvásárló- és parcellázó-társaság, egy jelzálog-, szövetkezeti, kereskedelmi és iparbank, egy nagykereskedelmi és szállítványozási társaság, továbbá egy tőke- és kölcsönpénztár létesítése.

Max Klein elaburátumában ezenkívül találkozik a már Herzl által tervezett „Liquidations Bank” javaslatával.

Ruppinnak az a terve, hogy a Jewish National Home Company által felvett nemzeti kölcsönt három bankra forgassák tovább:

1. A Jelzálogbankra, (General Mortgage Bank), 2. az alapítás alatt álló Iparbankra és 3. a létesítendő gyarmatosítási alapra.

6. A kölcsönösszeg nagysága.

Arlosorov minimális tizenegy-tizenkét millió font sterlingre számít, amiből az első jegyzésnél hét nyolcmilliónak kellene összegyűlnie. Hasonló összegre kontemplálja a palesztinai zsidó nemzeti vagyont által garantált biztosítékokat.

Max Klein a nemzeti kölcsön összegét egy félmillió zsidó bevándorlásában, illetve ennek megfelelő harmincmillió font értékben állapítja meg.

Ruppinn tízmillió fontról beszél.

7. A kölcsön kamatozása.

Arlosorov hat és fél—nyolcszázalék kamatlábat és egy százalék amortizációs kamatot állapít meg.

Ruppinn két különböző széria kibocsátását ajánlja. Az egyiket Amerika és Nagybritannia számára hat és félszázalékkal, visszafizetendő a 21-ik és 40-ik év között, egyenlő évi részletekben. A második széria Közép- és Kelet-Európa számára öt és fél—hatszázalékos kamattal, de bizonyos privilégiumokkal. Ezeket a privilégiumokat a jegyzett összegek visszatérítésénél, pénzben, vagy megfelelő hitelösszegekben fizetnek meg.

Tarbut kuratóriuma felajánlotta a hitközségeknek a zsidó középiskolák átvételét

A kuratórium plenáris ülésének határozata

(Cluj Kolozsvár, január 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Tarbut-iskolák kuratóriumának tegnapi ülésén hosszú vita után egy javaslatot fogadtak el, melynek realizálásától függ a zsidó jövőt jelentő iskolák további sorsa.

A kuratórium ülésén — mely pedig a legkülönbözőbb világfelfogású embereket foglalja magában — kiderült, hogy minden egyes tagot féltő aggodalom hat át az iskolák sorsa iránt. Féltő szeretet örködik a Tarbut jövője felett, mely azonban csak akkor tud tettelekre lendülni, ha a zsidó társadalom minden tagja, felfogására való tekintet nélkül, át lesz hatva attól a szemponttól, hogy a Tarbutot meg kell menteni, mert iskola nélkül a kor szellemét megőrtő és egyben zsidó tradícióhoz hűen ragaszkodó ifjúságot nevelni nem lehet.

A kuratórium tegnapi ülésén határozati javaslatot fogadott el, melyet megküldött minden illetékes fórumnak. A javaslat szó szerint így hangzik:

„A Tarbut Zsidó Iskolaegyesület 1926 január hó 13-án tartott kuratóriumi ülésén mérlegelve az új iskolai törvény által teremtett helyzetet, valamint azt a körülményt, hogy a hitközségek keretében eredményesebben szervezhető meg a zsidó társadalom az iskolák fenntartásához szükséges anyagi erőfeszítésre, egyhangú határozattal kimondja, hogy hajlandó az iskolákat összes eddig szerzett jogaival egyetemben a két kolozsvári zsidó hitközségnek további fenntartás végett átadni, annál is inkább, mert a Tarbut-isko-

lák jogi fentartója eddig is a két hitközség volt, minthogy az eredeti működési engedélyről szóló okmány a két hitközség nevére lett kiadva.

Ezt az ajánlatot a Kuratórium azzal a természetesen feltételezéssel teszi, hogy az iskolák továbbra is a hagyományos vallási és zsidó nemzet kulturális nevelés céljait fogják szolgálni.

Az átadás gyakorlati módzatainak megbeszélése céljából a Kuratórium mai ülésén egy teljeskörű tárgyaló-bizottságot küldött ki, melynek tagjai: Farkas Lajos, dr. Klein Miksa, dr. Marton Ernő, Rados Móric, Rosenthal Gyula, Schwartz Márton. Póttag: Ernster A. József.

A határozati javaslatban foglalt átadási módzat annál is inkább megfelelő és célravezető, mert a hitközségek egyetemét éppen azok a szülők alkotják, akiknek gyermekei a nevelésre, a tudományok elemeinek és a zsidó hagyományok megismerésére rászorulnak.

Ez a tudat — ugylátszik — ma már Kolozsvár komoly zsidó elemeit teljes mértékben áthatja s így elvárható, sőt biztosra vehető, hogy a hitközségek vezetői teljes mértékben magukévé fogják tenni a kuratórium határozati javaslatában foglaltakat.

A minden bizonnyal meginduló tárgyalások ideje alatt a Tarbut-iskolák kuratóriuma minden nevezetesebb fordulatnál ülést fog összehívni, hogy ezáltal állandó érintkezést tarthasson fel a tárgyalóbizottsággal.

A fővárosi lapok élesen támadják a cenzurát

A lapok redukálják oldalszámaikat

(Bucuresti Bukarest, január 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentettük röviden, hogy a fővárosi lapokra elrendelték a cenzura bevezetését. A rendelet szerint a cenzura csakis a Károly trónörökösre vonatkozó cikkekre és hírekre vonatkozik. Ezzel kapcsolatban Hotineanu királyi hadbiztos, a fővárosi cenzurahivatal főnöke tegnap este magához kérte a lapok szerkesztőit (Secretar de redactie) és kifejtette előttük programját a cenzurázásra vonatkozólag. Kijelentette, hogy a lapokban nem szabad, hogy nyoma legyen a cenzurának és ezért, ha egy cikket kicenzurálnak, ahelyett mást kell betenniük.

A fővárosi lapok elhatározták, hogy redukálják oldalszámaikat.

A fővárosi lapok élesen kikelnek a cenzura ellen. A baloldali lapok szerint a cenzura bevezetésére a Károly-kérdés csak eszköz volt, annak bevezetését a kormány már régebben tervezte.

Tovább tart az amerikai zsidóság ereinek-pöre

Az ortodox rabbikar fentartja excommunicáló határozatát Stephen Wise newyorki főrabbi ellen

(Newyork, január 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Már úgy látszott, hogy a Stephen Wise eset elintézését nyer a cionista exekutive egyeztető bizottságának kijelölésével. Azonban az ortodox rabbik uniójának végrehajtóbizottsága újból tárgyalta az esetet állásfoglalás céljából és ezalkalommal egyöntetű határozatban mondotta ki, hogy dr. Stephen Wise nem állhat annak a mozgalomnak az élén, amely feladatát tűzte ki a Palesztináért való ötmillió dolláros alap megteremtését. Ha ezt a követelést nem teljesítik, mondja tovább a határozat, az esetben az ortodox rabbik uniója kénytelen lesz kimondani, hogy ez alap támogatása — tekintet nélkül arra, hogy Palesztina szent és drága ügyéről van szó — egy vallási parancs megszegésével azonos.

Ami az amerikai cionista legutóbbi állásfoglalását illeti, — amely szerint Dr. Wiset felszólították a nemzeti komité elnöki állásának megtartására — erre nézve az ortodox rabbik uniójának végrehajtó bizottsága úgy határozott, hogy Amerika összes ortodox rabbijainak nagy gyűlését fogja egybe hívni, amely a további lépések fölött lesz hivatva dönteni. Gedalje Bublik, a „Jüdisches Tageblatt” szerkesztője Dr. Wise ellen való tüntetés dokumentálására visszalépett Amerika cionista szervezetének igazgatótanácsából.

Az ortodox határozat

Az ortodox rabbik uniójának első tiltakozó határozata Dr. Wise ellen így hangzik:

„Minthogy Stephen S. Wise nyilvános prédikációjában, mint mérsid umedisch (eretnek és bűnre csábító) viselkedett — nem hiszük, hogy a zsidóság kebelében nálánál veszedelmesebb bűnre-csábító létezne — nyomatékkal tiltakozunk az el-

len, hogy vezető zsidó közéleti szerepet töltsön be. Távol kell őt tartani minden zsidó közügy éléről.

Különösen tiltakozunk az ellen, hogy megtarthassa elnöki tisztségét az egyesült Palesztina-akcióban és nyomatékosan kérjük Amerika cionista szervezetét, adjon módot dr. Stephen Wisenek az elnöki tisztség letételére. Amennyiben azonban továbbra is megmaradna az amerikai Palesztina-mozgalom élén, kénytelenek leszünk hivatalosan kijelenteni, hogy az alap segélyezését, — jöllehet ennek intenciója szent és drága előttünk — iszur gamur-ként kell tekintenünk.

Ereinek e Wise rabbi?

Dr. Stephen S. Wise rabbi az ortodox tiltakozó határozat közzététele után a zsidó távirati ügynökség útján a következőket jelentette ki:

— Szónoklatomban semmi újat nem mondtam. Az egész esetben a lapok kiabáló címei mondtak csak újat. Predikációm foglalkoztam Dr. Josef Klausner a „Názareti Jézus” című most megjelent könyvével. A művet zsidó tudós írta, a héber egyetem egyik professzora héberül, amit azután Dauby a Szent-György katedrális kanonikusa angolra fordított. Teljesen tárgyilagosan adtam vissza Dr. Klausner véleményét Jézusról, amit így formuláltam: Jézus létező és ember volt, zsidó volt, nem keresztény.

Külön még két problémát fejtegettem:

Vajjon nem kell-e a zsidó Jésu-t elvlasztani azoktól a dogmáktól, amelyek a keresztény egyház Krisztusára vonatkoznak? Nem arról van szó, hogy a zsidók keresztényekké váljanak, hanem arról, hogy a kereszténység ismét visszaadja a zsidó Jézust. Sem megtévesztő ujságcikkek, sem rosszhiszemű kommentárok nem tudnak eltéríteni mély

ek, 1926 január 15

volt a legnagyobb baj. A zsidó nép akkor már a messiási kor jövendőségeit várt. A zsidó nép akkor már a messiási kor jövendőségeit várt. A zsidó nép akkor már a messiási kor jövendőségeit várt.

törte Abulafia varázsa. A zsidó nép akkor már a messiási kor jövendőségeit várt. A zsidó nép akkor már a messiási kor jövendőségeit várt.

Giszkalay János

ön

Jewish Agency hováfordításáról

Népszövetség, mint a zsidó nép érdekeire, ami — szerinte — a zsidó nép érdekeire, ami — szerinte — a zsidó nép érdekeire.

hogy a Népszövetség 1924 novemberében Lugard (Anglia) reménytelenül tárgyalta a manchesteri országok kölcsönös érdekeiről volt szó, aminek tekintetében az angol kormány nem maradhat el a zsidó nép érdekeiről.

hogy a Népszövetség 1924 novemberében Lugard (Anglia) reménytelenül tárgyalta a manchesteri országok kölcsönös érdekeiről volt szó, aminek tekintetében az angol kormány nem maradhat el a zsidó nép érdekeiről.

at a Jewish Agency hováfordításáról. A zsidó nép érdekeire, ami — szerinte — a zsidó nép érdekeire.

meggyőződésemtől, mely abból áll, hogy mindazon hibák, amelyeket a kereszténység tizenkilenc évszázados feunállása óta elkövetett, nem irhatók a zsidó Jésu terhére. Legközelebb lehet a názáreti Jésu, azért a gyalázatot felelősségre vonni, hogy testvéreit, a zsidókat annyira üldözték. Mint amerikai zsidó rabbi, a kereszténység mindenfajta keresztényellenes magatartás fölött akár zsidó akár nemzsidó ügyben mindig is felemeltem tiltakozó szavamat.

Csak tárgyilagos bírálat

A második probléma ez volt: *Milyen állást foglaljon el a modern zsidó Jésuval szemben?* Erre is megkaptam a feleletet Klausner könyvében. Miként ő, úgy én sem tudnám letagadni a Jézus-történelem magvát és Jésu emberi egyéniségét. Elődeink hagyományaihoz képest azonban az emberi Jésu isteni mivoltát abszolút tagadásba vettem.

Csak örület és rosszindulat imputálhatja nekem

Felhívás a zsidó községi választókhoz!

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség Központi jogvédő irodája nyomtatékosan felhívja a zsidó polgárságot, hogy a közelgő községi választásokra való tekintettel el ne mulassza a községi választók névjegyzékébe való felvételét kérni.

A törvény értelmében községi választó mindenki, aki 21 életévét betöltötte s állampolgársága akár már az első összeírás alkalmával, akár a beadott felebbezés folytán a Curtea de Apel által elismertetett.

A választók lajstroma a közel napokban kerül kifüggesztésre. A kifüggesztéstől számított 10 napon belül kérendő a felvétel, azonban már ezt megelőzően is elfogadják a felvett tárgyzó kérvényeket, melyek a polgármesterhez adandók be. A kérvény legfontosabb kelléke az állampolgársági bizonyítvány.

Ez az alkalom, amikor a zsidó polgárság alkotmányos jogai gyakorlásának lehetőségét megteremtheti, csak hosszú idő múlva fog megisméltődni. Ha ezen lehetőség mellett közönyösen haladunk el, legfontosabb politikai jogaink érvényesítéséről mondunk le önként.

Tartsa tehát mindenki kötelességének választói jogosultságának elismertetését. A Zs. N. Sz. jogvédő irodája a szükséges felvilágosításokat készséggel megadja s a hozzáférőknek a kérvényt elkészíti és beadja.

A romániai ügyvédszövetség lesújtó kritikája az igazságszolgáltatás íjesztő zülléséről

Törvényeink tele vannak ellentmondásokkal. Az új bélyegilletéktörvény a gazdagok számára sajátítja ki az igazságszolgáltatást

(Bucuresti-Bukarest, január 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Több ízben megemlékeztünk arról a vigasztalan helyzetről, amelyet az igazságügyi kormány folytonosan változó rendeleteivel és az egységesítés címén alkotott törvényeivel a romániai igazságszolgáltatás terén teremtett. A romániai ügyvédek — akik már szinte évek óta hiába memorandumoznak és hiába intervenálnak a különböző hatóságoknál — e héten rendkívüli lépésre határozták el magukat. Tegnapelőtti számunkban röviden már hírt adtunk arról, hogy a Romániai Országos Ügyvédszövetség rendkívüli közgyűlésén elhatározták az általános ügyvédsztrájk kimondását arra az esetre, ha a kormány záros határidőn belül nem orvosolja az ügyvédek sérelmeit.

A határozatot, amely méltó feltűnést keltett az egész országban, terjedelmes, igen figyelemreméltó határozati javaslatlall indokolta meg a kongresszus. Ezek szerint a kongresszus az elnöki expozé magáévé téve megállapítja, hogy a háboru utáni egységesítési törvényhozás, amelyet jogszakértők megkérdésére, egységes direktívák nélkül és nyilvános, parlamentáris viták mellőzésével, magánérdekek szemelöttartásával hozott tető alá a kormány, következményeképen a törvényhozás presztizsének és tisztelétének teljes lezüllesztését vonta maga után. Ez a törvényhozás azt eredményezte, hogy törvényeink nélkülöznek minden nemzeti szellemet,

telve vannak ellentmondásokkal, hogy szinte azt mondhatnók: a román nép törvények nélkül él.

A törvényhozási egységesítés — mondja továbbá a határozati javaslat — egységes terv nélkül, töredékekben készült, regionalista szelleműtől áthatott és kizárólag regábeli ügyvédek terméke, akik számukra ismeretlen törvényeket egységesítettek. És a törvényhozásnak ez a módja valóságos káoszt teremtett az országban — a törvények a kimagyarázhatatlanságig össze vannak rendezve, kuszálva, amelyből már talán alkotók sem ismerik ki

azt a szándékot, mintha felszólítottam volna népem hite elhagyására. Kérdem, vajjon a keresztény dogma, a keresztények igazságtalansága a zsidókkal szemben megakadályozhatja-e a gondolkozó zsidót abban, hogy az ókor egy Galileából származott zsidójának tanait tárgyilagosan megítélje? Mily szomorú lenne, ha ilyesmi tilalom alatt állana.

És mélyen elszomorító igazolása ez annak a sok és mérhetetlen szenvedésnek, amit a zsidóságnak a kereszténységtől el kellett szenvednie! Megdöbbentő gondolni is arra, de mégis igaz, hogy enniatt a keresztény vallás alapítója íjesztő figuraként szerepel sok zsidó tudatában. Zsidó még ma sem beszélhet Jésuról, mit zsidó egzisztenciáról és arról, hogy föllépése mint adott kora és későbbi idők etikájának, anélkül, hogy testvérei a kereszténység szószólójaként meg ne bélyegeznék, anélkül, hogy zsidó elvárások — akik az évszázados szenvedés miatt a kereszténységet egy fogalom alá vették az igazságtalansággal és álnoksággal — félre ne értenék.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és kolozsvári zsidó napilapja
Szerkesztők: Glaszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Hírfizetési árak: Egy hónapra 50 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 840 lei.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomatait csak a levél megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Péntek

5686. Tévót 29.
1926. január 15.

Kolozsvár zsidósága az elpusztult iparos-zsinagógaért

(Cluj-Kolozsvár, január 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Megemlékeztünk a néhány hét előtt bekövetkezett árviz kolozsvári rombolásai között a Poale Cedek zsinagóga chorban járól. A zsidó iparosok büszkesége volt ez az istenháza. Világos, tágas nemesen díszített templom, ahol — mint mindenütt, a zsidó népi élet kifejlődött — nemcsak imára gyülekeztek, hanem megvitatták a magasabb értelemben vett zsidó közügyeket is. Akciók indultak ki innen, amik hivatva voltak segíteni sorcsúszásokon, itt vetették föl az aggenhíz létesítésének ötletét, e templom frigszekrénye előtt szónokolt Nachum Szokolow Erec Jiszráéll szemben való kötelességeinkről, e templom almemorjálról beszéltek az újjáépítés érdekében a cionista világszervezet kiküldöttéi dr. Hantke és dr. Friedemann. Rövid főnnállása óta e templomban zajlott le eredményesen Erdély zsidó hitéleti és kulturális megnyilatkozása. Nem engedhetjük, hogy elpusztuljon e hajlék, a romokat el kell takarítatnunk és új fényt kell derítenünk rá. A kolozsvári ortodox zsidó hitközség most 20—926. szám alatt körlevelet bocsátott ki a Poale Cedek temploma újjáépítése érdekében, amely így szól:

Az árviz kegyetlen és könyörületet nem ismerő pusztításnak martalékul estünk mi is.

Israel Istenének dicsőségére emelt Templomunk ime az árviz által annyira megrongálódott, hogy csakis óriási renoválás útján magaslatolhatjuk benne ismét Mindenható Istenünket.

A renoválás óriási pénzáldozatot követel, amit saját erőnkkel képtelenek vagyunk fedezni.

Ismerve hittestvéreink nemesen érző és minden szent célért dobogó szívét, Önök jóságához apellálunk, midőn anyagi segítségért Önökhöz folyamodunk.

Bizton reméljük, hogy kérésünk meghallgatásra talál, mert mindnyájan érezzük azon léket, amelyet lelkünkön ezen csapás ütött.

Segítsetek bennünket, zsidó testvérek!

Kívánva, hogy Israel Istene, a Seregek Ura juttassa minél előbb diadalra Israel népének szent ügyét, vagyunk hittestvéri udvozzalattal,

Mandelbaum, s. k. Janovitz Géza, e. k.
titkár. elnök.

Ehhez a felhíváshoz a kolozsvári ortodox hitközség a következő határozatot csatolta:

Fenti felhívás arra indította hitközségünk eljárását, hogy a legközelebbi szombat שבת וראתן összes templomjövdelmeit engedje át ezen szent célra és felszólítást intézzen városunk összes imaházaihoz, hogy kövessék ezen példát.

Az ענייתו szaporításával lehetővé teendő, hogy mindenki járulhasson a Thóra elé és tehetségéhez mért adományával tegye lehetővé, hogy az imaház mielőbb adassék át rendeltetésének.

Cluj, 5686. Teveth hó 26-án.

Tisztelettel:

Löffler,

titkár.

Adler Sámuel,

elnök.

A Poale Cedek az akciót a templomi adakozásokkal nem fejezi be, hanem Kolozsvár zsidó társadalmához is fordul segélyért.

Ócskából új ruhája lesz, ha Czinknél festet, tisztított.

Ra
Sz

A Központi Palesztinahivatal felhívása. Az erdélyi központi Palesztinahivatal az iroda átszervezésével kapcsolatban felhívja mind azokat, akik már régebben kivándorlásra jelentkeztek és akiknek ügye bármily okból elintézve nem lett, hogy utlevelük visszavétele céljából fenti hivatalnál nyolc napon belül jelentkezzenek, vagy pedig az utlevél visszaküldését pontos cím megadásával, levélben kérik, mert a Palesztinahivatalnak nincs módjában ezen utleveleket továbbra is megőrizni és azokért nyolc napon túl felelősséget nem vállal.

György görög exkirály Floridában telepszik le. Bukarestből jelentik: Londonból érkezett távirat szerint György görög exkirály Floridában telepszik le véglegesen. Már a napokban odaköltözik.

Bibescu visszahívták követi állásából. Bukarestből jelentik: Ismeretes az a konfliktus, mely Titulescu volt pézazügyminiszter, londoni román követ és Bibescu herceg között felmerült. Ugy látszik, hogy a konfliktus Titulescu győzelmével végződött, mert a "Monitorul Oficial" mai száma királyi dekrétumot közöl, amely szerint Bibescu herceget visszahívták amerikai meghatalmazott miniszteri állásából.

Hajójaratok Románia és Egyiptom között. Bukarestből jelentik: Hivatalosan közlik, hogy Románia és Egyiptom között a hajójaratok csak február 15 én indulnak meg. A hajójarat szolgálatában a Traian, a Carol és a Romania gőzösök fognak állani.

A trónjafosztott nagyherceg két szeretője apanaszt követel a német államtól. Berlinből jelentik: A Reichstag külügyi bizottsága a közeljövőben foglalkozik a kütöböző tartományok volt uralkodóinak a trónlemondással kapcsolatos pézazügyi igényeik kielégítésével. Legközelebb Meelenburg-Schleitz egykori nagyhercegének ügyével fog foglalkozni a bizottság. A napokban nagy meglepetést keltett két levél, amit a bizottsághoz intéztek. Mind a kettőt a nagyherceg két szeretője írta. Maszaru komtesz nem kevesebbet követel a német államtól, mint évi huszezer aranyárka apanaszt. A komtesz írásában siet kijelenteni, hogy noha neve spanyolosan hangzik, származásánál fogva mégis német. A külföldi nevet Liberia néger köztársaságtól kapta. Még különösebb Bibaa Livets grófuó, a második szerető kívánása. Ez a hölgy ötmillió aranyárkát követel az országtól és pedig azért, mert a forradalom idején a nagyherceget kompromittáló leveleket adott át az akkori kormányoknak. A két levelet az igazságügyi bizottság áttette a szemtitészkész, amely egyedül illetékes ez igények fölötti döntésre.

Dr. Pollák Sándor előadása. A Zsidó Nemzeti Szövetség kulturelőadásainak sorozatában a második előadást 16 án, szombaton este 8 órakor dr. Pollák Sándor tartja meg. "A biblia és a próféai tan, mint az új palesztinai közösség alapjai" címmel. Az előadás, mely a naológ izraelita hitközségi iskolában (Calea Raşele Ferdinand 52. sz.) lesz megtartva, szemléltetően fogja vázolni a hallgatóság előtt a zsidó mult és a zsidó jövődörányeszméit és kialakulásának képeit. Az előadás íránt a zsidó közösség körében nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Szigoru büntetéssel sújják azokat az utasokat, akik jegyüknék meg nem felelő osztályba szállanak be. Bukarestből jelentik: A CFR vezérigazgatósága a legelőnyesebb rendszabályokkal igyekszik normalizálni a személyforgalmat. Mindenek előtt azt óhajtja, hogy az utasok részére küldött szerveihez, hogy az ellenőrök a vonatokon a jegyeket a legszigorubbán ellenőrizzék. Ha az utasok más osztályu kocsikban ülnek, mint amilyenre a jegyük szól, szigoru pénzbüntetések kell ellenük alkalmazni. A büntetések a követ-

kezők: Gyorsvonatokon, ha másodosztályu jeggyel valaki elsőosztályban utazik, zónánként 469 lei, a másodosztályban pedig 210 lei büntetés kell fizetnie. Az expresszvonatokon a büntetés az elsőosztályban, zónánként 920, a másodosztályban 720 lei. Érvénytelen, illetve lejárt jegyeknél a büntetés személyvonatoknál harmadosztályban 230, másodosztályban 250 és elsőosztályban 300 lei. A vezérigazgatóság a vasut közegreit e rendelet végrehajtásáért szigoruán felelőssé teszi. Miután vagonokban és mozdonyokban nagy hiány mutatkozik, a CFR vezérigazgatósága rendelete szerint az egyes állomások a kirakástól számítva legfeljebb 24 órán belül kötelesek ugy a vagonokat, mint a mozdonyokat a rendeltetési helyükre visszaküldeni.

Eljegyzés. Rosmana Eszti Rettegről eljegyezte Weisz Menyhért, Mezőzáh. Minden külön értesítés helyett.

Zsidó tudományos intézet Vilnában. Vilnából jelentik: A napokban zsidó tudományos intézet létesült itt, amelynek filológiai osztálya már megkezdte működését. Egyik alosztály az összes zsidótárgyú könyvek és rőpíratok regisztrálását vállalta, tekintet nélkül arra, hogy e könyvek hol jelentek meg. Ugyanez az osztály gyűjti össze a folyóiratokban megjelent azon cikkeket, amelyek zsidóvonatkozásúak. Az etnográfiai osztály összegyűjti a zsidó népdalokat, meséket, legendákat, közmondásokat, a terminológiai osztály összekötést keres a különböző országok zsidó és hebraista nyelvészeivel. A tudományos intézet fölhívat tett közzé, amelyben kéri a zsidó intellektuelek pártfogását és támogatását.

Egy finn hajó titokzatos sorsa. Londonból jelentik: 1923 ban, a november 20-ról 21-re virradó éjszakán borzalmas vihar dühöngött a Keleti-tengeren. A vihar után néhány napra Herneönd városának hajósai azt jelentették a hatóságoknak, hogy a "Rapid" nevű hajó, amely nov. 11 én indult utnak Finnországból, eltűnt és egy hét óta nem tudják róla. Vizsgálatot indítottak, de a gőzös nem került elő. Végül kénytelenek voltak a hajót elsüllyedtnék nyilvánítani. Már annak idején azonban több olyan véleményét lehetett hallani, amelyek szerint kizárt dolognak tartották, hogy a "Rapid", ez a nyolcvanegytonnás, hatalmas gőzös a tenger áldozatává lett volna. Kapitánya H. B. Werner, egyike volt a legkitünőbb finnhajósoknak. Ezankivül ellene szólt a katasztrófának az a hír is, hogy Holger Johanson herneöndi lakos, aki szintén a hajón utazott, a vihar után két kőtre feltűnt Amszterdamban. Holger hozzátartozói ekkor kezdtek arra emlékezni, hogy elutazásakor nagyon furcsán viselkedett és úgy vett búcsút tőlük, mintha soha többé vissza nem térne. Magával vitte az utra összes értéktárgyait és emlékeit is. Holgernek Amszterdamban való feltűnése nek híre természetesen hamar elterjedt a hajósok között. Most már voltak olyanok, akik azt állították, hogy a "Rapid" gőzöst hónapokkal azután, hogy az eltűnéséről szóló hírek szárnyra keltek, látták az Északi-tengeren, de megváltoztatta a nevét és egészen át van festve. A "Rapid" rejtélyes utjai még ma is erősen foglalkoztatják a finn és skandináv hajósokat. A hatóságok azon a véleményen vannak, hogy a hajó csempészek kezébe került, akik most tiltott árukat szállítanak rajta. Beszélnek arról is, hogy Holger Johanson játszotta át a "Rapid" ot a kalózok birtokába.

Hamis aszpirinek vannak forgalomban. Brüsszelből jelentik: Az itteni bíróság ma délelőtt hozott ítéletet azok ellen a hamisítók ellen, akik a németországi Bayer cég által előállított aszpirin-port és tablettákat más vegyszerekkel utánozták és az utánaotat forgalomba hozták. A bíróság, miután megállapította, hogy a német cég védjegyet a nemzetközi törvények szerint valamennyi állam respektálni tartozik, egyévi fogházra és 150 től hatezer frankig terjedő pénzbírságra ítélte a vádlottakat, akik ezenkívül még 830 ezer frank kártérítést is tartoznak fizetni a Bayer cégnek.

Jeruzsálemi kántor Kolozsváron. Gruber Sándor jeruzsálemi főkántor anyja látogatására Erdélybe érkezett. Ebből az alkalomból a híres keleti zenész a Chevra Kadisa Szentlélek-utcai imaházában péntek este (január 15-ikén) és szombaton reggel énekelni fog. A templom vezetősége ezuttal is tudatja a közönséggel a kiváló kántor szereplését.

Értesítés. Tisztelettel értesítjük a t. vevőközönséget, hogy a "Hala de Coloniala" gyarmatáru kereskedésünket Hosszu u. 1. sz. alól C. Reg. Ferdinand 62 sz. alá (Marianum mellett) helyeztük át. Tisztelettel "Hala de Coloniala"

A katonai iratok láttamozásának határideje. Mint ismeretes, a kolozsvári hadkiegészítőparancsnokság még a mult év őszén rendeletet adott ki, amely szerint december havában a meghatározott napokon mindenkinek jelentkeznie kellett katonai iratainak láttamozása céljából. A jelentkezési kötelezettségnek legtöbben eleget is tettek, számosan vannak azonban, akik azt elmulasztották. A mulasztás szigoru következményekkel jár, mert az erre vonatkozó rendelet szerint azok, akik a jelentkezést elmulasztják, két hónapig terjedhető elzárással büntethetők. Január havában viszont pótlólag még elfogadják mindenkinek jelentkezését. Ezért mindenki saját jól fölfogott érdekében jár el, ha idejében jelentkezik. Jelentkezni február 1-ig délelőtt 11 és 12 óra között lehet aiegészítő parancsnokság Farkas-utca 12. szám alatti hivatalában. Tiszteknék is személyesen kell jelentkezniök, viszont azoknak, akik katonai szolgálatra alkalmatlanoknak vannak minősítve, amennyiben nem voltak valamikor tisztirangban, nem kell jelentkezniök. Ezzel kapcsolatban közöljük azt is, hogy az összes régi osztrák-magyar hadseregbeli tartalékos tisztek beosztása megtörtént s aki erről nem kapott értesítést, ugyancsak keresse föl a hadkiegészítőparancsnokságot helyzetének tisztázása céljából.

Rablótámadás a berlin-kölni gyorsvonat ellen. Hannoverből jelentik: A szerdáról csütörtökre virradó éjszakán a Berlin és Köln között közlekedő D-vonat egyik hálókosijában megtámadták Erich Wolff berlini kereskedelmi utazót és elrabolták óráját, továbbá százyolcvan márkát tartalmazó pénztárcáját. A tettes azután kiugrott a robogó vonatból, de sietségében a kupében felejtette aktatáskáját és kalapját. A hannoveri állomási rendőrség, amelynek az esetet jelentették, az aktatáskában talált iratokból megállapította, hogy a rablótámadást Johan Hütter, berlini kereskedő követte el.

Megszűnt a nagyváradi művészeti felügyelőség. Jelentette az Uj Kelet, hogy a kuluszminisztérium meg akarja szüntetni a nagyváradi művészeti felügyelőséget. Tegnap dr. Marcus István, váradi szépművészeti felügyelő, rendeletet kapott, mely szerint a művészi inspektorátust megszüntetik. A rendeletben semmi indok nincsen feltüntetve, röviden csak a megszüntetés tényét közli. Arról, hogy a váradi inspektorátushoz tartozó szatmári, aradi, máramarosszigeti és nagyváradi színházak ügyeit ki fogja intézni, egyelőre még nem történt semmi intézkedés.

HYPEROL
fertőtleníti, megvéd torokfájástól
SZÁJ/VZ TABLETTA
Kapható mindenütt.

Rasol, Mirjam késméki borotváló por a legjobb, legkiadósabb és legolcsóbb. Egyedüli készítő **Spitz Sámuel** festőkh keresk. Carol-Marc Körjen árajánlatot.

Szövőgyárak figyelmébe! Festünk bármilyen gyapjú, műselyem és pamut fonalat, szintartóan, bármilyen színre. **Kristály** kelmefestő vegytisztító és gőzmosógyár **Cluj**. Telefon 500

ga az el-nagógáért

Az Uj Kelet néhány hét előtt abolásai között a járó. A zsidó stenháza. Világos a, ahol — mint kifejlődött — megvitaták a közügyeket is. hivatva voltak vetették föl az ét, e templom achum Szokolow kötelességeinkről, k az ujjáépítés vezet kiküldöttel Rövid főnnállása ményesen Erdély yilatkozása. Nem hajlék, a romokat kell deritenünk tközség most 20— sátott ki a Poale kében, amely így

ületet nem ismerő mi is. emelt Templomunk rongálódott, hogy aszthatjuk benne ot követel, amit k fedezni. n érző és minden jóságához apellá- nókhoz folyamo-

uk meghallgatásra on léket, amelyet testvérek! a Seregek Ura el népének szent ettel, itz Géza, e. k. elnök.

vári ortodox hit- satolta: hitközségünk elől- ombat שבת וראה dje át ezen szent sünk összes ima- lát. vő teendő, hogy és tehetségéhez hogy az imaház k.

r Sámuel, elnök. templomi adako- Kolozsvár zsidó

szittat.

KÖZGAZDASÁG

Miben látja Anglia Románia gazdasági krízisét

(London, január 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az angol gazdasági körök az utóbbi időben egyre fokozottabb érdeklődéssel tekintenek Románia felé. Az angol tőke kiütően van informálva a román gazdasági lehetőségek felől és talán csak a megfelelő helyzetnek a kialakulását várja, hogy megtegye a kezdeményező lépéseket azért, hogy bizonyos értékek kitermelésénél érdekeltségeket vállaljon. Az angol gazdasági tényezők kiütően vannak informálva minden pénzügyi és más gazdasági vonatkozású eseményről, mely Romániában történik és éppen ezért nem lesz érdektelen is mérteni azt a felfogást, mely egyes kérdésekkel kapcsolatban Angliában kialakult:

A Banca Nationala konvenciója

Altalános az a nézet, hogy a Banca Nationala jelenlegi érczésletét minél jobban kell szaporítani, de ezenkívül a bankjegycirkulációt csökkenteni kell. Szükségessé várt, hogy az összes számottevő pártok elismerjék az állam és a Banca Nationala közötti konvenciót.

A még nem konszolidált külföldi román adósságok sürgősen rendezendők, mely után az állam vegyen fel egy megfelelő külföldi kölcsönt, amelyből kiegyenlítheti a Banca Nationala fennálló tartozásait. A bank viszont a letörlesztett aranyvalutával emelje érczésletének értékét. Ilyen módon el lehetne érni a teljes konszolidációt és meg lehetne szerezni a külföld és a belföld bizalmát a román valuta

Összeomlás előtt Ausztria ipari élete

Ausztria ez évben éri el válságának tetőfokát

(Bécs, január 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az új év alkalmával készülő mérlegkivetés kapcsán, munkatársunk beszélgetést folytatott az osztrák főváros egyik kiváló pénzügyi szakembérével a város kereskedelmi és ipari helyzetéről.

— Valamelyik német közgazdász azt jósolta karácsony előtt, egy berlini lapban, — mondotta — hogy aki 1925. december 31-ig tartotta magát, 1926. tavaszán bizonyára meg fog szökni. Ez a szomorú prognózis, nemcsak a német gazdasági viszonyokra áll, hanem főleg az ausztriára. Az osztrák ipar nagy krízise minden valószínűség szerint 1926-ban teljesen kibontakozik. Véleményem szerint az abtől fog állani, hogy a **produkciónak csökkeni fog és ezzel együtt nagyobbodni majd a munkanélküliség.** A gazdasági élet egyik törvénye pedig az, hogy a termelés csökkenésével a **vezényes rétegek is sokat veszítenek.**

Ausztriában ehhez a krízishez hozzájárul még a **hitelválság.** Az utolsó két év inzulenciája szükségszerűen idézte fel a hitelek megvonását. A bankok nagyon óvatosan járnak el a hitelezéseknél és csak akkor folyósítanak hiteleket az iparvállalatoknak, ha tudják, hogy azok úgy meg vannak alapozva, hogy emberi előrelátás szerint még ezt a súlyos krízist is át fogják élni. A gyöngében megelapozott vállalkozások azonban nem igen szá-

íránt, miáltal egy csapásra megszűnne az a belföldi hitelkrízis, mely olyan nyomorúságos érzeteti hatását az ipari és kereskedelmi életben.

A külföldi tőke biztosít

A lehető legrövidebb időn belül szüntessék meg azokat az összes kereskedelmi és ipari megszorításokat, amelyek akadályozzák az export kelő kifejlődését. A külföldi tőkének szerepet kell adni a belföldi termelésben és meg kell adni az alapokon éppen olyan, vagy még kedvezőbb előnyöket kell biztosítani, mint a belföldi tőkének.

Románia gazdasági konszolidációja érdekében az angol körök felétlenül szükségesnek tartják azoknak a bizonytalanságoknak a megszüntetését, mint például a Banca Generala bankjegyekből származó ellentétek, az innsbruchi konferencia és a Banca Nationala moszkvai követelése. Ugyancsak fontos az elpusztított perfoliumterületek kártérítési kérdésének rendezése.

Ezzel egyidejűleg a CFR reorganizálására vonatkozó program megvalósítása érdekében a kormányt sürgősen 20-30 milliárdos kölcsönt kell szereznie, mert a vasutak a jelenlegi állapotban még megközelítőleg sem képesek a forgalmat lebonyolítani.

Ha ezek a kívánások, amelyeket, már hivatalos tárgyalások alkalmával is tudomására hoztak a kormányt, teljesítve lennének, az angol tőke igyekezne nagy mértékben bekapcsolódni a román ipari és kereskedelmi életbe.

mithatnak komolyabb bankok segítségével. A bankok ezidőzerint is ugyiszólván szünetelnek és várják a krízis jobbra, vagy balra való eldőlését.

— Fajdalom, most, amikor politikailag megszilárdult a k's Ausztria, gazdaságilag teljes összeomlás előtt áll. Ez a kis terület arra volt berendezve, hogy az egész monarchia gazdasági területét lássa el, a védővámok azonban, amelyeket az új államok emeltek az osztrák ipar ellen, teljesen legyőngítették és minthogy a belföldiek vásárló ereje is csökkent, nem lehet remélni, hogy az ipar megtarthassa akár tavalyi nivóját is. Egy-két olyan ipari üzem kivételével, amelyeknek léte biztosítva van, Ausztria ipara 1926-ban a **válság legmagasabb pontját fogja elérni.**

Az osztrák bankok is egymásután zárnak be. Nincs semmi értelme, hogy fizessék az óriási adókat és szociális terheket, amikor nincsenek üzleti lehetőségek. A nagybankok valószínűleg a jövő évben is husz-harminc százalékkal fognak leépíteni és alkalmazottaikat elbocsátani.

A pénzügyminiszter külföldi útja. Bukarestből jelentik: Bratiannu Vintila pénzügyminiszter a tegnap esti expresszrel elutazott Párisba. Ha pénzügyi tárgyalásai sikerrel járnak Párisban, Londonba is ellátogat, hogy a különböző angol pénzcsoportokkal egy országos kölcsönre vonatkozólag tárgyalásokat kezdjen.

Az főtőkébizottság megkezdte az új vámnévjegyzék tárgyalását. Bukarestből jelentik: A főtőkébizottság tegyit január 18-ikára

összehívták. A bizottság megkezdte az új vámnév-jegyzék tárgyalását, amelyet már egy év óta nagy gondnal készítettek elő. A tárgyalás során minden egyes tételt külön tárgyalnak és így ezek hozszan el fognak húzódni, noha a bizottság naponta ülészik.

A legfőbb gazdasági tanács ülése. Bukarestből jelentik: A legfőbb gazdasági tanácsot, illetve a kormány legfőbb gazdasági bizottságát péntek délutánra összehívták ülésre.

A román-magyar postai forgalom kibővítése. Budapestről jelentik: A magyar postatakarékpénztár igazgatóság elhatározta, hogy kiépíti összeköttetését az utódállamokkal. Románia képviselőivel — bir sz rint — az aradi Erdélyi Hitelbank Részvénytársaságot bízza meg. Az új utatársi forgalom felvétele január 15-én indul meg.

Nem emelik a szeszárakat. Az egyik kolozsvári napilap azt a hírt közölte, hogy a szeszgyárosok kartellt kötöttek a szeszárak fel-emelésére. Illetékes helyen ezt a hírt megcáfolják, mert ilyen kartell tárgyalások nem is voltak folyamatban. A szeszárak egy-két lejes emelkedését a nyersanyag drágulása idézte elő.

Ujabb nagy fizetésképtelenségek a temesvári piacon. Temesvárról jelentik: Öszszefüggésben az Emanuel-cég fizetésképtelenségével három nagy cég hitele rendült meg ismét Temesváron. A Sylos Általános Kereskedelmi R.T.-é, a Kavaráni Mésziparé és a Tartanella szeszgyáré, mely három rokonvállalat mögött álló tőke érdekelve volt az Emanuel-cég bukásánál melyek 2.000.000 lejt vesztek, a Sylos ezenkívül aprómarha külföldi exportnál is nagy veszteségeket szenvedett. A cégek fizetési závarait azonban közvetlenül az okozta az Emanuel-cég fizetésképtelensége után, hogy a bankok a vállalatoknak felmondták a hitelt. A tőkecsoport vezetője Grünwald Márton igazgató napokig tárgyalt a bankokkal egy magánúton való kiegyezés végett, hogy a nyílt fizetésképtelenség bejelentését elkerüljék. Teljes 100 százalékos kiegyenlítést ajánlottak fel, két éven belül kamatmentesen. Az egyezség betartására megfelelő garanciát is nyújtottak, azonban a bankok ez ajánlatot nem fogadták el. A vállalatok még most sem jelentettek be nyíltan fizetésképtelenséget és egyelőre csak moratóriumot kértek. A vállalatok tartozásainak teljes összege még nem ismeretesek, azonban bizonyos, hogy igen nagy tőkéről van szó.

FOZSDE

Január 14-és

A lej Záróban 232-50, Párisban 12 00, Bukarest 316 50, Bécsben —

Kolozsvár. A délelőt szilárdan indult a piac, délutánra azonban némi lanyhulás állott be. Az árfolyamok a következők:

Bécs 31 40—31 50, Prága 6-56—6 60, Budapest 318—322, Páris 8 39—8 45, Zürich 43-10—43 25, Newyork 222 00—223 00, London 1038 1085, Milánó 8-93—9-05.

Zürich. Zárítat: Berlin 123-20, Amsterdam 208 10, Newyork 517 62, London 2514-50, Páris 1945 00, Milánó 2087-50, Prága 1532 50, Budapest 72 55, Belgrád 917-50, Bukarest 232-50, Varsó 67 50, Bécs 72 90.

Bukarest. Döszák: Páris 8 45, Berlin 53 35, London 1085, Newyork 223 00, Milánó 9 05, Zürich 43 25, Bécs 31-50, Prága 6-62, udaBpest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 825, német márká 52 00, leva 1-56, török lira 113, font sterling 1070, francia frank 8 65, svájci frank 42 00, olasz lira 9 10, drachma 2 80, dinár 380, dollár 222-50, lengyel forint 27—, osztrák schilling 31 50, magyar korona 31-00, cseh korona 3 55, belga frank 10 00, holland forint —.

Urania-mozgó

Péntek, szombat és vasárnap, január 15, 16 és 17.
A világon legnagyobb és legnagyobb kalendó filmj!

Dr. MABUSE

I. RÉSZ. — Uj film! Csak két rész en lesz előadva. Fő szerepben: Aud E. eda Nissen, Bernhard G. tze, Rudolf Rogge és Huzár Károly ("uffi) a Nibelungok gyűjtése.

Eddig még nem látott kalandok!

En csodálatos színdarab, vas- vagy péntek-
butort, zongorát

színi van, az **Marosvásárhelyre** és tekintés
színi az utal **SZÉKELY ES RÉTI**

KÉRDÉLYESZI BUTORTYAR RÉSZV. TÁRS. butortermék,
színelosok turnuszokéleteket legelőcsöbbsen itt szerzhetik be

Zongorák

gyári lerakata, gyári ár-
can részletre is. **Stern-
berg,** — O. ndea-Mare.
Balev. Regale Ferdinand

Péntek
Va
elő
előv
SZIN
Péntek: A
Vasárnap
A szer
román ir
nek szin
pénteken
az igazga
próbát ta
ból és m
nek a ro
kern lesz
nyileg el
mierre, m
tese legjo
A Miki
veniti fel
éve nem
nyörü m
férfi szere
a legsiker
Leóvey, A
többi szer
premierje
Délután
sági előd
gyönyörű
Bevezetőt
előadást i
színház V
királynőt
Péntek: A
ság,
szám
Szombat d
olc:6
Borb
Szombat e
VÁB
Ili, I
mierl
Vasárnap ó
Iván,
árak.
Vasárnap ó
(2-od
kal.
Vasárnap e
Titip
Napil
Hétfő: M
Ilyal
Soroz
Könyvtárszolg
és hárs
szöld
L Ö
ékszerés
16, Szer

Az új Palesztina-film Kolozsváron.

Vasárnap, f. hó 17-én d. e. 11 órakor mutatja be az **URANIA-mozgó** a Keren Hajjeszod nagyszabásu, itt még nem látott filmjét.

Az Igéret Földje

előadását a „Hakkior“ zsidó zeneegyesület zenekara kíséri. Jegyek **csakis** elővételben a Keren Hajjeszod irodájában, Str. Baron L. Pop 10. I. em. 3 sz. alatt kaphatók.

SZÍNHÁZ - MŰVESZET

OPERA ROMÁNA.

Programul săptămănal.

Pentek: A Jongleur és A babák napja.
Vasárnap: A nagy est.

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleménye

A szerelmes próbababa. J. Minulescunak, a román irodalom egyik legkiválóbb művelőjének szindarabját mutatja be a magyar színház pénteken este, a Szerelmes próbababát. Nálunk az igazgató rendezésében ma már az utolsó próbát tartja a színház a Szerelmes próbababából és minden remény megvan arra, hogy ennek a román szindarabnak nálunk is nagy sikere lesz. J. Minulescu, a szerző, már sürgönyileg el fogadta az igazgató meghívását a premierre, melyen a magyar színház drámai együttese legjobbat igyekszik produkálni.

A Mikádó. Su-livan régi híres operettjét eleveníti fel a színház szombaton este. Mintegy 15 éve nem játszott a színház ezt a kedves gyönyörű muzsikájú operettet, melynek vezető férfi szerepét Karácsonyi Ili játssza, ainek ez a legsikerültebb u. n. nadrágszerepe. Neményi, Leóvey, Aldor, Réthely, Deésy játsszák a Mikádó többi szerepeit, melynek szombaton va. órággal premierje lesz a kolozsvári magyar színházban.

Délutáni előadások. Szombaton délután ifjúsági előadás keretében ismét előadják Ibsen gyönyörű drámai költeményét, a Peer Gynt-öt. Bevezetőt tart dr. Borbély István tanár. Az előadást igen olcsó helyárakkal tartja meg a színház Vasárnap délután fél 3-kor a Tangókirálynőt játsszák leszállított helyárakkal.

Magyar Színház heti műsora

Pentek: A SZERELMES PRÓBABABA (Ujdonosság, először. Poor Lilivel. Premierbérlet 28 szám, Sorozat 198)

Szombat d. u. 4 kor: Peer Gynt (Ifjúsági előadás, olcsó helyárakkal. Bevezető előadást tart dr. Borbély István. Sorozat 199)

Szombat este 8-kor: MIKADÓ vagy TITIPU VÁROSA (Operett-repriz először. Karácsonyi Ili, Neményi Lilivel. Rendes helyárak. Premierbérlet 29 sz. Sorozat 200)

Vasárnap d. u. fél 3 kor: Tangókirálynő (Langyel Irén, Ihász és Lászlóval. Leszállított helyárak. Sorozat 201)

Vasárnap d. u. 6-kor: A szerelmes próbababa. (2-odszor. Poor Lilivel. Leszállított helyárakkal. Sorozat 202)

Vasárnap este hétfőnegyed 9 kor: Mikádó vagy Titipu városa (Karácsonyi Ili és Neményivel. Napibérlet 61 sz. A. Sorozat 203)

Hétvégén: Mikádó vagy Titipu városa (Karácsonyi Ili, Neményivel. Napibérlet 62 sz. B. Sorozat 204)

Telefon 446

SINGER
Piața Reg. Ferdinand 66. (Főter)
Târgu Mureș

Sifonfejgyár

és nikkelező telep. Szikvizes és kracherlis üvegek, valamint mindenféle gumik gyári raktára. Üvegnevelés, kégi fejek átöntése a legelőnyösebb árban.

Hirdessen az Uj Keletben

TEÁSKANNA arany

legnemesebb és legelőzogatottabb

Kursalon keverekék

egyesítése, különleges teakeverék legfinomabb illattal, kiadtságában utóérhetetlen, másuttal a középminőségnek nem drágább.

Mit igyunk munka közben?

Sok dolgozó ember hozzá van szokva munka közben 1-2 pohár sört inni. Valóban senki sem veheti rossz néven ezen kis élvezetet. Vajjon azonban tényleg a sör a helyes ital munka közben? A sör, mint minden szeszes ital, ellankaszt, csökkenti a figyelmet s ezáltal gyakran szolgáltat balesetekre alkalmat. Kétségtelen, hogy a legalkalmasabb ital a munka közben vagy a szünet alatt a tea. A jó tea, mint pl. a közismert „Teaskanna“ vődjegyű nem veszti el ízét hideg állapotban sem, cukorral vagy anélkül; nem lankaszt, ellenkezőleg, üdít. Az ára pedig csak egy csokoly hányadát teszi ki, az ugyanilyen mennyiségű szeszes ital árának.

Orth. Chevra Kadisa, Cluj

Értesítés

Egyleti imaházunk (Szentlélek-n. 1.) f. hó 16-i (szombat) összes bevételei a Poale Czedek templom restaurációs alpjét fogják szolgálni. Fekérjük tagjainkat, hogy ezen alkalomból imaházunkat minél nagyobb számban felkeressni sziveskedjenek. Reggeli ima kezdete 8 órakor.

Cluj, 1926 jan. 12-én.

Mózes Elek
titkár

Wertheimer Miksa
elnök

Valódi angol szövetkülönlegességek raktáron
A. KLEPNER minden angol és francia uri szabóság, Cluj, Calea Victoriei 2 sz. (volt Eisenstädter-szűcsüzlet)

Lélegzetet

véve egy

VALDA PASTILLAVAL

szánkban

MEGŐR A HIDEG, NEDVESSÉG ÉS BACCILLUSOK ELLEN

Ezen készítmény fertőtlenítő szereit impregnálják a legelőzhetőbb részeket is is megvédik a torcot, mellet és tüdőt mindenféle inflamáció sérülés és megtámadás ellen

GYERMEK, FELMŰTTEN ÉS ÖREGEK

vegyétek ezonnal és tartások mindig kéznél

A doboz

fac-similje

Kapható

minden gyógyszerüzletben

Csakis a H. CANONNE, Paris francia felrásu doboz valódi

KOLOZSVÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR ÉS HITELBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

CLUJ, PIAȚA UNIRII No. 7.

Saját tőkél: 48.000.000 lej.

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhely. Affiliált intézetei: Torda-Aranyos Vármegyei Takarékpénztár Rt. Torda, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhely, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed.

Áruraktárral a vasút mellett. Betéteket elfogad, váltókat leszámítol, bel- és Safe deposit. kalföldi átutalásokat teljesít. Safe deposit. Mindenféle bankszerű ügyletet előnyösen végez.

Magyasszonyok / **Fiúgyerek**

Izléses ajándéktártyák. Brilláns ékszer. Dismütártyák. Jeggyűrűk. Divatos függők. Arany karórák

és bármilyen ókszer- és óráru előszolid árakon, dicsválasztékbánál

Löbl Ákos

ékszerésznél, Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 16, Szemben a Renaissance áruházzal

nyj vámje. y. év óta nagy orán minden y ezek hozz tság naponta

nács ülése. asági taná- sági bizottsá-

forgalom

magyar posta-

hogy ki-

al. Románia

aradi Erdélyi

g. Az új at-

idul meg-

t. Az egyik

te, hogy a

zeszarak fel-

a hirt meg-

sok nem is

egy-két lejes

a idézte elő.

lenségek a

elentik: Ösz-

sképtelenség-

lt meg ismét

Kereskedelmi

Tartanella

alat mögött

el-cég buká-

tek. a Sylos

nál is nagy

fizetési za-

zta az Ema-

hogy a ban-

a hitelt. A

fáron igaz-

legy magán-

nyílt fizetés-

Teljes 100

fel. két éven

betartására

azonban a

el. A vállá-

nyíltan fi-

mmatóriumot

k teljes ösz-

ban bizonyos,

12 00, Buc-

dan indult a

nyhulás állott

6-6 60, Buda-

Zürich 43-10-

London 1038

20. Amsterdam

2514-50, Páris

1532 50, Buda-

akarat 232-50

8 45 Berlin

223 00, Milánó

Prága 6-62,

bu 825, német

lira 113, font

svájci frank

2 80, dinár

27-—, cseztárk

00, cseh korona

print ——.

vagy pör-

gorál

yre és tekincs

ETI

TÁRS. Datortermel-

an itt szereshetik is

rakata, gyári ár-

letre is. Stern-

O adea-Mare.

Regela Ferdinand

Manométereket
és mindenféle mérőműszereket készít, javításokat vállal
GÁSPÁR műszerész, Arad
Str. Horia I. (v. Széchenyi-u.)
Javítás végett beküldött műszereket állami hitelesítéssel ellátva, rövid idő alatt visszaküldöm. Telefon 315 sz.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszerű tőz ésnél egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Állást keresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő

Kereskedelmi utazók

Berkovicsné כשר ארטה, vendéglője, Oradea Mare, Str. Nico ai Jorga (Zófia-utca) No 19. Le mert elsőrendű konyha! Mérsékelt árak.

Universalis szintező műszer egy perc pontossággal és egy polaris plani meter eladó. Megtekinthető Vadasz & Co. cégnél, Calea Regale Ferdinand No 65. 485

A belvárosban külön bejárattal butorozott szoba azonnal kiadó. Cim a kiadóban. 481

Keresek a belvárosban egy szoba konyhás lakást azonnali beköltözésre. Lehetőleg fürdőszobával. — „Jól fizetek“ jelígre a lap kiadóhivata' a továbbit.

Kiváló munkások sokoldalú magasabb képzettséggel, magyar, román német, angol, francia nyelvtudással megfelelő állást keres. Megkeresések „Pol-glott“ jelígre a kiadóba kéretnek. 493

Magánjáró öntvényeket nyerőn és megmunkálva szállít Friedrich Testvérek gépgyára, Timisoara. 1819

Barzel

Fierarie Vasüzlet
Cluj-Kolozsvár,
Piata M. Vit. 13
Telefon 1049

Keresek 2 gyermekem mellé, német nyelvet bíró leányt. Cim a kiadóban. 492

Különbejárattal szobát keresek azonnali, lehetőleg belvárosban. Cim a kiadóban.

Szijkerek csapágycsapatok, kuplungok, transmissio tengelyek és álitó gyűrűk min. U vasak, traverzek, den méretben. Továbbá szögvasak, gattervasak, gömbvasak és laposvasak minden méretben.
Kazánlemez 5 m/m-től 20 m/m vastagságig 2x2 méteres táblákban, kazánszegecsek, tartányok, kazánok, bule or, többféle gyártmányú **gőzszivattyúk** centrifugál, gázcsövek, forraszók, furógép és 1 drb. 3 meter hosszú esztergapad, valamint mindenféle gépek és gépalkatrészek vétele és eladása.

Rosmann Testvérek

Târgu-Mureş
Telefon-interurban 249.

Mégis csak legjobb a késnélküli

„IDEAL“

borotváló por mely az ország területén higienia szempontból a legjobban elismert borotváló szer az arcot nem marja kellemes hatást hagy utána. — Ovakodjunk az **Mindenütt kapható.** Ártalmatlan utánzatoktól. Csak az „IDEAL“ Egyedüli készítője: felírása a valódi.

Reszling József fodrász
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.
Sighetul-Marmatiei egyedárusítója **Glanzman Adolf** illatszertár **Str. Bogdan Voda 40**

UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYA
Cluj, Str. Baron L. Pop 10

Könyvujdonságok

Bernstein: Baccarat	20
Brousson: Anatole France papucsban ..	200
Bettauer: A kifosztott	180
Dr. Bálint Rezső: Diätetikai vezérfonal	80
Ady: Igy is történhetik	140
— Sápadt emberek	160
Barbousse: Örök láncok	264
Beke Mano: A determinánsok	400
Balzac: Pajzán históriák	242
Courvod: Kazán a farkaskutya	99
Dumas: Eva	176
— A királyné lovagja	198
— A régens leánya	198
Claude Ferrere: A kis szövetségeseik ...	120
Szabó Imre: A házmesterlány	40
— (Amatör) ..	120
Gobineu: A renaissance	220
Hugo Victor: Bug Jargal	154
Jerome K. Jerome: Minden ut a kálváriára vezet	150
Kodolányi: Börtön	90
Jack London: Játék az élettel	110
Lambrecht: A gondolat uttorói II. (Einstein, France, Forel s.b.)	198
Mares: Szenvedély, amely öl	180
Mereskovszkij: Ve'e vagy ellene	176
— Elő Sándor	154
— Téli szivárvány	154
Maria Anouette magánélete	100
Móricz Zsigmond: A fákiya	320
Révész: A nap nem tüzgolyó	40
H. G. Wells: Tono—Bungay	200
Tagore: Gera	190
Wassermann Faber	150
Werner: O tár előtt	135
— Ez is olyan	45

Használjunk kizárólag
PLANTOL

legjobb bővényszirt, mert ez tiszta, egészséges és kiadós!
Főtisztelendő Fuchs Benjámín nagyváradi főrabbi felügyelete alatt készül, szigorúan ortodox rituális előírás szerint.
Képviselet: **HARTIG & HIENZ** Cluj
Str. Julia Maniu 8. Telefon 1-18.

Raglanok

öltönyök,
gyerek-kosztümök

Neumann M.

férfi- és fiuruha-áruháza
Cluj, Piata Unirii (Főter) 14

Rendkívüli alkalmi árak!

I-a színes french ing csak 260 lej
Selyem elejű ingek, legfinomabb kivitelben csak .. 350 lej

WEISS SIEGFRIED

kalap- és uridivat áruházában, Cluj, Calea Reg. Ferdinand 10 sz.

Gladys

cipőkrémmel drágább van,
de jobb nincs.

Gabella-jegyek Révész Ernő
könyvnyomdája — Marosvásárhely

Tiberiu SOLTÉSZ Tibor

cérna és fonalárúk importja

a G. B. C. védjegyű olasz cérna romániai kizárólagos egyedárusítása

Sürgöncim: Drapeau **Arad, Str. Horia 1.** Telefon: 6-83.

Ursus-Extra

világos sörkülönlegesség
mindenütt kapható.

CZELL-Sörfőzde, Kolozsvár-Monostor

Szerkesztőség hivatal és Cluj-Kolozsvár L. Pop (Brassay-utca) Telefon Szerk. és...
1926 január

Hortletartó

Climbant k...
tittkárának, kérje. A h... nem tud

Budape...
vet, aki az...
érkezett a...
terelnökkel...
nek azonnali...
magyar faj...
állapította...
hogy sem V...
delkezésére...
Gyula, a taj...
kormánytól...
Magaházy...
nak azonnali...
Paris,
likvidálás...
keverve Ma...
Ulain és G...

Az „Esti...
hogy a nyom...
Gömbös Gy...
táznai. Zs...
hogy todot...
az akciót m...
rendőrség h...
melyben m...
összeköttet...
ügyben szer...
során Gömb...
szükségessé...
jesen tisztá...
a rendőrség...
lennél és...
Pál igazság...
tanácskozás...
sülése szerin...

A nyom...
szatok, am...
Windischgr...

A k...
(Buk...
antant álla...
Egészen b...
még nem...
kerül sor...

Az egy...
Jankovich...
ber 30-tól...
vetkező fe...
2: Nádossy...
Kányához...
megbeszél...
ságáról. D...
és a bőrön...
zolványt...
dolgoznak...
csak az ut...
irni fog az...
visszaadták...
hozza az e...
Rábához v...